

Wymagania edukacyjne do przedmiotu „edukacja obywatelska” dla liceum ogólnokształcącego i technikum

Nowa podstawa programowa 2025

Legenda:

- (P) – wymaganie obowiązkowe
- (F) – wymaganie fakultatywne
- (DZO) – działanie obywatelskie
- (PR) – projekt
- (R) – wymaganie poza podstawą programową
- kolor czarny – wymaganie z poziomu rozumienia, **niebieski** – z poziomu zainteresowania, **zielony** – z poziomu zaangażowania

ROZDZIAŁ I. Ja i społeczeństwo

PYTANIE WIODĄCE: Co to znaczy być dobrym obywatelem / dobrą obywatelką?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Patriotyzm									
Liczba godzin: 2									
1.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) I.1) wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie)</p> <p>(F) I.1) na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych,</p>	<p>patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy</p> <p>obrona cywilna</p> <p>obowiązek obywatelski</p> <p>dobry obywatel</p> <p>postawa patriotyczna</p> <p>ojczyzna</p>	<p>– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego,</p> <p>– wymienia <u>jeden przykład</u> patriotyzmu gospodarczego,</p> <p>– wskazuje <u>dwa przykłady</u> troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>jeden sposób</u>, jak można być dobrym obywatelem,</p> <p>– wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i>,</p>	<p>wskazuje <u>po dwa przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia</p> <p>– identyfikuje <u>trzy przykłady</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>dwa przykłady</u>, jak</p>	<p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia</p> <p>– identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przykłady</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>trzy sposoby</u> jak można</p>	<p>– wskazuje <u>podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadających im zachowań,</u></p> <p>– wymienia <u>cztery przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– wskazuje <u>cztery sposoby</u>, jak można być dobrym obywatelem, i je omawia; <u>proponuje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już</u></p>	<p>– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne (R),</p> <p>– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po <u>cztery przykłady</u> odpowiadających im zachowań,</p> <p>– <u>analizuje cztery przykłady zachowań</u> będących przejawem patriotyzmu gospodarczego,</p> <p>– <u>analizuje pięć sposobów</u>, jak można być dobrym</p>	<p>analiza wyników badań</p> <p>praca z tekstem</p> <p>autorefleksja</p> <p>formułowanie opinii</p> <p>praca plastyczna / praca kreatywna</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

indywidualnych wyborów na otoczenie i innych ludzi (F) I.6) wyjaśnia, na czym polega obywatelski obowiązek obrony ojczyzny, formułuje opinię w sprawie różnych obowiązków w tym zakresie, wyjaśnia znaczenie systemu obrony cywilnej		– podaje <u>jeden przykład</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wymienia <u>jeden przykład</u> obrony cywilnej, – <u>przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jak każdy z nas może zaangażować się w obronę cywilną.</u>	można być dobrym obywatelem, i w prosty sposób je omawia; <u>przedstawia te działania, które już podejmuje,</u> – wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy z nas może zaangażować się w obronę cywilną.	być dobrym obywatelem i je omawia; <u>proponuje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje,</u> – wskazuje <u>trzy</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wyjaśnia, jak każdy z nas może zaangażować się w obronę cywilną.	<u>podejmuje,</u> – wskazuje <u>cztery</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>cztery przykłady</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wyjaśnia, w jakich działaniach przejawia się obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady.</u>	<u>obywatelem,</u> – analizuje <u>jeden przykład</u> sytuacji w życiu publicznym, kiedy troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli (R), – rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu (R), – wskazuje <u>wszystkie</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje, – analizuje <u>pięć przykładów</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich.		
---	--	--	--	--	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Grupy społeczne i wspólnoty

Liczba godzin: 1

1.2	<p>Uczeń:</p> <p>(P) I.2) identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamości z przynależnością do określonych grup i wspólnot</p>	<p>grupa społeczna</p> <p>socjalizacja</p> <p>rodzina</p> <p>wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna</p> <p>tożsamość osobista i społeczna</p> <p>sekta</p> <p>tożsamość narodowa</p>	<p>– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwa przykłady</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wymienia wybraną <u>funkcję rodziny</u> w społeczeństwie,</p> <p>– wskazuje <u>przykładową rolę</u>, jaką odgrywa w wybranej <u>grupie społecznej</u>,</p> <p>– podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej,</p> <p>– wskazuje <u>po jednej cesze</u> tożsamości osobistej i społecznej.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy,</p> <p>– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych,</p> <p>– wskazuje <u>dwie wybrane funkcje rodziny</u> w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia,</p> <p>– odróżnia grupę społeczną od wspólnoty; wskazuje <u>jedną różnicę</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po dwie cechy</u> tożsamości osobistej i społecznej.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy,</p> <p>– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych i je omawia,</p> <p>– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wskazuje <u>trzy wybrane funkcje rodziny</u> w społeczeństwie i je omawia,</p> <p>– wyjaśnia <u>w prosty sposób przykładową rolę</u>, jaką odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– analizuje <u>na przykładzie sekty zagrożenia</u>, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie realizują cele i potrzeby jej członków (R),</p>	<p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wskazuje <u>cztery funkcje rodziny</u> w społeczeństwie i je omawia,</p> <p>– omawia <u>przykładową rolę</u>, jaką odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– podaje i omawia przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co je spaja,</p> <p>– analizuje <u>swój udział</u> w wybranej <u>wspólnocie</u>,</p> <p>– wyjaśnia, co składa się na tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną,</p> <p>– identyfikuje <u>swoją wiedzę, umiejętności i postawy</u>, składające się na</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne przykłady</u> takich grup,</p> <p>– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, <u>wskazując, co je różni</u>,</p> <p>– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grupy wtórnej i pierwotnej, do których należy,</p> <p>– analizuje <u>na własnym przykładzie cztery funkcje rodziny</u> w społeczeństwie (R),</p> <p>– wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie (R),</p> <p>– wskazuje i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje,</p> <p>– omawia <u>dwie przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych</p>	<p>autorefleksja</p> <p>mapa myśli</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>analiza wyników badań / praca z wynikami badań</p> <p>praca z tekstem źródłowym / przekazami</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>zadanie edukacyjne lub działanie obywatelskie / ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
-----	---	--	--	--	---	--	--	--	--

					<p>– określa, czym charakteryzuje się wspólnota,</p> <p>– podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co je spaja.</p>	<p>tożsamość osobistą,</p> <p>– wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych (R),</p> <p>– wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.</p>	<p>grupach społecznych,</p> <p>– analizuje swój udział w wybranej wspólnocie (R),</p> <p>– analizuje, wyjaśnia i uzasadnia na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie realizują cele i potrzeby jej członków (R),</p> <p>– wskazuje swoje dwie cechy wpływające na funkcjonowanie w grupie, które chce zmienić lub wzmacniać (R),</p> <p>– proponuje jedno działanie, które może być w tym pomocne (R).</p>	
--	--	--	--	--	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Relacje grupowe
Liczba godzin: 2

1.3	Uczeń: (P) I.3) opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie podziałów myślowych; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu	konformizm, nonkonformizm grupy własne, grupy obce dyskryminacja uprzedzenia stereotypy hejt, mowa nienawiści ksenofobia piramida nienawiści	– wyjaśnia przy pomocy nauczyciela, co to jest konformizm, – podaje jeden <u>przykład zachowania</u> konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu, – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyskryminacji, – wskazuje <u>sposoby</u> reagowania na dyskryminację w klasie i otoczeniu, – rozważa przy pomocy nauczyciela osobiste doświadczenia, w których był/była osobą dyskryminowaną i dyskryminowaną, – rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.	– wyjaśnia w prosty sposób, co to jest konformizm, – identyfikuje <u>dwa zachowania</u> konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu, – podaje i w prosty sposób omawia <u>dwa przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozważa <u>osobiste doświadczenia</u> , w których był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną oraz swoją postawę w tych doświadczeniach, – wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	– wyjaśnia, na czym polega konformizm, i podaje <u>trzy przykłady</u> postaw konformistycznych, – omawia zjawisko dyskryminacji, <u>wskazując trzy źródła</u> i mechanizmy, które jej sprzyjają, – podaje i omawia <u>trzy przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozpoznaje i reaguje na <u>przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym</u> , – wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, – wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.	– omawia, jakie <u>zagrożenia może nieść postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka</u> , – analizuje <u>cztery przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych.	– analizuje, jakie <u>zagrożenia może nieść postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka</u> , – podaje i omawia <u>pięć przykładów zachowań</u> dyskryminacyjnych, – odwołując się do <u>piramidy nienawiści</u> , analizuje wszystkie stopnie radykalizacji postaw w relacjach społecznych (R).	praca w parach analiza wyników badań / praca z wynikami badań autorefleksja praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
-----	--	---	---	---	---	--	---	---	---

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie									
Liczba godzin: 1									
1.4	Uczeń: (P) I.4) identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie	fazy procesu grupowego zaufanie, współpraca i współdziałanie konflikty w grupie rozwiązywanie konfliktów w grupie	– wskazuje zachowania i postawy, które sprzyjają i utrudniają ich funkcjonowanie w grupie, – wskazuje <u>cztery fazy rozwoju grupy</u> , – identyfikuje <u>jedną przyczynę</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje <u>choć</u> <u>jedno zachowanie</u> własne i innych, które sprzyja współpracy, – wskazuje <u>trzy główne sposoby rozwiązywania konfliktów</u> .	– wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które sprzyjają funkcjonowaniu w grupie i je utrudniają, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje przyczyny konfliktów w grupach.	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które sprzyjają funkcjonowaniu w grupie i je utrudniają, – identyfikuje, w jakiej fazie są grupy zadaniowe, do których przynależy, – wyjaśnia, co to są relacje społeczne, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia, – wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które sprzyjają funkcjonowaniu w grupie i je utrudniają, – uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych, – opisuje na podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce, – wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – podaje, odwołując się do własnego doświadczenia, po jednym przykładzie	– analizuje, co się dzieje w grupach, do których przynależy na co dzień, – wskazuje i omawia zachowania i postawy, które sprzyjają funkcjonowaniu w grupie i je utrudniają, – rozpoznaje emocje i zachowania, które wzmacniają lub osłabiają grupę (R), – wskazuje instytucje, które cieszą się najmniejszym, a które – największym zaufaniem Polaków (R), – opisuje, na podstawie badań, jaki jest poziom współpracy polskich	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńską pytania sprawdzające / samoocena

					konfliktów.	konfliktów: interesów, wartości, i relacji, – identyfikuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.	nastolatków (R), – rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z osobistym doświadczeniem współdziałania w grupie (R), – wskazuje <u>czynniki</u> , które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów, – omawia <u>pięć postaw wobec konfliktów</u> , uzasadniając, które z nich są najskuteczniejsze.		
--	--	--	--	--	-------------	---	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ/ UCZENNICA:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ/ UCZENNICA:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	wykraczające (celujący) UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie									
Liczba godzin: 2									
1.5	Uczeń: (P) I.5) korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo	dobro wspólne konflikt ideologiczny podziały społeczne	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>dwie postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>trzy postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra	– wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,	– argumentuje, dlaczego troska o dobro wspólne jest wspólną sprawą (R) , – wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne	– argumentuje zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych), – wyszukuje <u>informacje</u>	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (obraz/zdjęcie) praca z wynikami	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania

<p>polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję</p> <p>(F) I.2) analizuje zagadnienia budzące spory w społeczeństwie polskim, formułuje opinię w jednej z kontrowersyjnych kwestii i podejmuje w tej sprawie dialog</p> <p>(F) I.5) korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji; identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje budujące wybraną teorię spiskową</p> <p>(DZO) Aktywne uczestnictwo</p>	<p>dezinformacja</p> <p>fake news</p> <p>teoria spiskowa</p> <p>dialog</p>	<p>wspólnego,</p> <p>– wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków,</p> <p>– porównuje przy pomocy nauczyciela to, z czego jest dumny/dumna, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa,</p> <p>– wskazuje dwa <u>tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– wskazuje przy pomocy nauczyciela <u>dwie cechy</u> fake newsów,</p> <p>– zna i stosuje przy pomocy nauczyciela sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– formułuje <u>jeden</u> argument (przy pomocy nauczyciela) w dyskusji na jeden z wybranych tematów,</p> <p>– wskazuje <u>jeden</u> temat, który wywołuje spory w grupie rówieśniczej.</p>	<p>wspólnego,</p> <p>– porównuje to, z czego jest dumny/dumna, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa,</p> <p>– zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– zna sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>– formułuje <u>dwa</u> argumenty w dyskusji na <u>jeden</u> z wybranych tematów.</p>	<p>– wskazuje <u>cztery</u> tematy, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– stosuje sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>– wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych),</p> <p>– stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– formułuje argumenty w dyskusji na <u>jeden</u> z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł,</p> <p>– identyfikuje w lokalnej społeczności lub w kraju temat, który budzi kontrowersje,</p> <p>– wskazuje <u>dwa</u> tematy, które wywołują spory w grupie</p>	<p>do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór,</p> <p>– analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych, własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków,</p> <p>– rozważa, na ile wskazywane przez Polaków elementy łączące są tak samo ważne dla niego/niej,</p> <p>– rozważa, na podstawie badań, jakie postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce,</p> <p>– wskazuje <u>pięć</u> tematów, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– zna i stosuje sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>– formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając</p>	<p>z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach,</p> <p>– stosuje zasady wybranej formy dyskusji.</p>	<p>badania / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>mapa myśli</p> <p>praca w grupach, praca kreatywna</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>metody dyskusyjne</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p>	<p>metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>obserwacja (wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
--	--	---	--	---	---	---	--	---

<p>w debacie na wybrany temat społeczny, prezentowanie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowanie dialogu z osobami o odmiennych poglądach</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania 				<p>rówieśniczej.</p>	<p>z różnych źródeł,</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje w lokalnej społeczności lub w kraju temat, który budzi kontrowersje, i dąży do aktywnego udziału w tej dyskusji, – wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe, – zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacją. 		
--	--	--	--	----------------------	---	--	--

ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota

PYTANIE WIODĄCE: Jak wspólnie tworzymy szkołę?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły									
Liczba godzin: 2									
2.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) II.1) opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnątrzszkolnych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł</p> <p>(F) II.1) analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnątrzszkolny regulamin, a także ocenia jego regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne</p>	<p>wewnątrzszkolne prawo oświatowe: statut szkoły i regulamin SU</p> <p>prawa i obowiązki uczniowski</p> <p>źródła praw i obowiązków ucznia</p> <p>organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski</p>	<p>– wie, gdzie znajdzie się aktualny szkolny statut,</p> <p>– wskazuje dwie kwestie ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut szkolny,</p> <p>– wyszukuje przy pomocy nauczyciela kwestie, jakie omawia regulamin SU,</p> <p>– wyszukuje przy pomocy nauczyciela w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły,</p> <p>– wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole,</p> <p>– wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.</p>	<p>– wskazuje <u>trzy</u> kwestie ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut szkolny,</p> <p>– wymienia kwestie, jakie omawia regulamin SU,</p> <p>– wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach,</p> <p>– wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły,</p> <p>– bierze udział w klasowym omówieniu realizacji wybranych praw ucznia w szkole,</p> <p>– wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole,</p> <p>– bierze udział w klasowym omówieniu realizacji wybranych obowiązków ucznia</p>	<p>– wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają dla ucznia największe znaczenie,</p> <p>– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne, sprzeczne z innymi zapisami prawnymi,</p> <p>– analizuje swoje zaangażowanie w tworzenie zasad obowiązujących w szkole.</p>	<p>– wyraża opinię na temat wybranych zapisów statutu swojej szkoły,</p> <p>– wymienia wszystkie akty <u>prawne</u> wyższego rzędu, z których wynikają zapisy szkolnego statutu,</p> <p>– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne, sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany,</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU,</p> <p>– formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole,</p> <p>– formułuje opinię na temat realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole,</p>	<p>– wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące wybranych obszarów funkcjonowania ucznia w szkole,</p> <p>– wyraża opinię na temat wybranych zapisów statutu swojej szkoły,</p> <p>– omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia w szkole,</p> <p>– wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu które są źródłem praw i obowiązków ucznia.</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>, Konwencja o prawach dziecka)</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca w grupach</p> <p>metody dyskusyjne</p> <p>wypowiedź pisemna</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

				w szkole.		– wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.		
--	--	--	--	-----------	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna
Liczba godzin: 2

2.2	<p>Uczeń:</p> <p>(P) II.2) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie</p> <p>(F) II.3) Wyjaśnia, czym są mediacje i kiedy mogą być stosowane; wymienia korzyści wynikające z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieńczych</p>	<p>szkolna społeczność</p> <p>więzi społeczne</p> <p>przynależność</p> <p>diagnoza potrzeb</p> <p>metody diagnozy</p> <p>mediacje szkolne</p> <p>mediator rówieńczy</p> <p>budżet obywatelski</p>	<p>– wskazuje członków szkolnej społeczności,</p> <p>– wskazuje <u>jedną</u> metodę, za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– wskazuje <u>rozpoznany w klasie jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>,</p> <p>– wskazuje <u>przy pomocy nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki)</u>,</p> <p>– wyjaśnia, kiedy</p>	<p>–wskazuje <u>pięć pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów w swojej szkole (R)</u>,</p> <p>– wskazuje <u>dwie metody</u> za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– wskazuje, <u>co można zrobić w danej sprawie (kroki)</u>,</p> <p>– samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu</p>	<p>– wskazuje <u>trzy metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– samodzielnie identyfikuje <u> jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności,</p> <p>– przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go</p>	<p>– uzasadnia, że <u>szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne (R)</u>,</p> <p>– formułuje <u>zespołowo pięć pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza (R)</u>,</p> <p>– wskazuje <u>cztery metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– wyjaśnia, na czym</p>	<p>– rozważa, na ile <u>czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności (R)</u>,</p> <p>– wskazuje <u>pięć metod</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– samodzielnie identyfikuje i omawia <u>obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, który</u></p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>formułowanie pytań ankietowych</p> <p>metody badawcze – mapa przestrzeni</p> <p>pytania</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej, wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena, ocena koleżeńska</p> <p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p> <p>pytania sprawdzające /</p>
-----	--	---	--	--	---	--	---	--	--

	<p>i szkolnych; gdy jest to możliwe, w sytuacjach spornych odwołuje się do mediacji (F)</p> <p>(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania</p>		<p>pomocne są mediacje, – wyszukuje przy pomocy nauczyciela podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego, – wskazuje i zgłasza <u>pomysł</u>, który mógłby być sfinansowany z budżetu uczniowskiego.</p>	<p>uczniowskiego.</p>	<p>z budżetu uczniowskiego (w oparciu o dokumentację w swojej szkole lub z innych szkół).</p>	<p>polegają mediacje, – formułuje <u>trzy argumenty za korzystaniem z mediacji w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub między uczniami i nauczycielami</u>, – wskazuje <u>trzy cechy</u>, jakimi powinien charakteryzować się mediator.</p>	<p>wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/ obszaru, – wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych</u> (R), – wyjaśnia, jakie działania mogą być finansowane z budżetu obywatelskiego (R), – wskazuje <u>dwa przykłady lokalnych inicjatyw, które były finansowane z budżetu obywatelskiego w gminie</u> (R).</p>	<p>podsumowujące działanie obywatelskie</p>	<p>samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
--	--	--	--	-----------------------	---	--	--	--	---

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski
Liczba godzin: 1

<p>2.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>(P) Il.3) opisuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm.</p> <p>(DZO) Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania</p> <p>(PR) Realizacja projektu</p>	<p>samorząd uczniowski</p> <p>prawo oświatowe</p> <p>samorządność</p> <p>partycypacja</p> <p>proces decyzyjny w szkole</p> <p>samorząd klasowy</p> <p>rada szkoły</p> <p>wybory do władz samorządu uczniowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU),</p> <p>– wymienia <u>dwa uprawnienia SU</u>,</p> <p>– wymienia <u>dwie korzyści</u> dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– wskazuje <u>jedno działanie</u> własne lub kolegi w SU,</p> <p>– wskazuje <u>inicjatywy</u> szkolne podjęte przez SU w ostatnich <u>dwóch latach</u>,</p> <p>– wie, <u>gdzie znaleźć regulamin SU</u>,</p> <p>– wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu,</p> <p>– wskazuje członków rady szkoły,</p> <p>– bierze czynny udział w wyborach do SU,</p> <p>– podaje <u>dwie decyzje</u>, jakie mogą podejmować uczniowie w szkole,</p> <p>– angażuje się w prace</p>	<p>– wymienia <u>trzy uprawnienia SU</u>,</p> <p>– wymienia <u>trzy korzyści</u> dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– wskazuje <u>dwa działania</u> własne w SU,</p> <p>– wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,</p> <p>– podaje <u>trzy decyzje</u>, jakie mogą podejmować uczniowie w szkole, i krótko je omawia,</p> <p>– angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz zgłasza własne inicjatywy w tym projekcie.</p>	<p>– wymienia <u>cztery uprawnienia SU</u>,</p> <p>– wskazuje <u>jedno źródło</u> prawne uprawnień SU,</p> <p>– wymienia <u>cztery korzyści</u> dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– rozważa <u>własne zaangażowanie</u> w działanie SU,</p> <p>– wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu,</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły,</p> <p>– wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,</p> <p>– zgłasza swoją kandydaturę do wyborów do SU: formułuje opis swojej kandydatury,</p> <p>– formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za większym wpływem uczniów na życie</p>	<p>– wymienia <u>pięć uprawnień SU</u>,</p> <p>– omawia <u>dwa źródła</u> prawne uprawnień SU,</p> <p>– omawia <u>pięć korzyści</u> dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– ocenia, czy zapisy szkolnego regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się,</p> <p>– formułuje <u>dwa argumenty</u> za powołaniem rady szkoły,</p> <p>– zgłasza swoją kandydaturę do wyborów do SU: formułuje opis swojej kandydatury, <u>co najmniej trzy argumenty</u> przekonujące do głosowania za tą kandydaturą i jeden postulat, dotyczący np. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu,</p> <p>– formułuje</p>	<p>– wymienia <u>sześć uprawnień SU</u>,</p> <p>– omawia <u>trzy źródła</u> prawne uprawnień SU,</p> <p>– omawia <u>sześć korzyści</u> dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– omawia <u>szczególono</u> jedną z korzyści, odwołując się do praktyki swojej społeczności,</p> <p>– wskazuje <u>trzy cechy</u> dobrze funkcjonującego SU,</p> <p>– ocenia, w jakich obszarach jego szkolny SU dobrze funkcjonuje, a które z obszarów wymagają rozwoju,</p> <p>– omawia <u>cztery poziomy</u> włączenia wszystkich uczniów w podejmowanie decyzji w szkole (informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie),</p> <p>– ocenia, odwołując</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>badawczy projekt edukacyjny</p> <p>praca z tekstem źródłowym (ustawa Prawo oświatowe, szkolny regulamin SU)</p> <p>praca w grupach, analiza przypadku</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja wybranych uczniów</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p>
------------	---	--	---	--	--	--	---	--	--

badawczego: Rola demokracji w szkole – czy uczniowie powinni posiadać większy wpływ na podejmowanie decyzji		zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.		szkoły, – angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.	samodzielnie <u>trzy argumenty</u> za większym wpływem uczniów na życie szkoły.	się do przykładów, na ile w ich szkole obecne są poziomy włączania w procesy decyzyjne w szkole, – omawia <u>wszystkie cechy demokratyczne</u> wyborów do SU, – wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU (R).	
---	--	--	--	--	---	--	--

ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

PYTANIE WIODĄCE: Jak budujemy wspólnotę lokalną i regionalną?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ/ UCZENNICA:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ/ UCZENNICA:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	wykraczające (celujący) UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna									
Liczba godzin: 1									

3.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.1) identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością</p> <p>(F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować</p> <p>(DZO) Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego</p>	<p>społeczność lokalna</p> <p>tożsamość lokalna</p> <p>dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne</p> <p>patriotyzm lokalny</p>	<p>– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,</p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność,</p> <p>– wskazuje <u>jeden</u> przykład <u>patriotyzmu lokalnego</u>,</p> <p>– wskazuje <u>jeden</u> <u>problem, z którym mierzy się jego/jej lokalna społeczność</u>,</p> <p>– bierze udział (bierny) w <u>jednych</u> historycznych obchodach w społeczności lokalnej.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,</p> <p>– w prosty sposób opisuje swoją społeczność lokalną, podając jej członków oraz wybrane charakterystyczne elementy,</p> <p>– wymienia <u>dwa</u> <u>przejawy patriotyzmu lokalnego</u>,</p> <p>– identyfikuje we współpracy z członkami społeczności lokalnej <u>dwa</u> <u>problemy, z którymi mierzy się jego/jej lokalna społeczność</u>, wyraża własną opinię w ich sprawie.</p>	<p>– opisuje swoją społeczność lokalną, podając jej członków oraz charakterystyczne elementy,</p> <p>– podejmuje zadania związane z organizacją ważnych historycznych obchodów w społeczności lokalnej.</p>	<p>– rozważa własne <u>poczucie przynależności do lokalnej społeczności</u>,</p> <p>– wymienia <u>trzy</u> <u>przejawy patriotyzmu lokalnego</u>,</p> <p>– identyfikuje we współpracy z członkami społeczności lokalnej <u>trzy</u> <u>problemy, z którymi mierzy się jego/jej lokalna społeczność</u>, wyraża własną opinię w ich sprawie oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań.</p>	<p>– wskazuje i omawia <u>sześć elementów</u> tworzących lokalną społeczność,</p> <p>– wymienia <u>po trzy</u> <u>przykłady dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego</u> społeczności, do której czuje przynależność,</p> <p>– wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami,</p> <p>– omawia <u>znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności</u>, wskazując korzyści z tego płynące (R),</p> <p>– omawia <u>ruchy miejskie jako przejaw lokalnego zaangażowania</u> (R).</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p><u>działanie obywatelskie</u></p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja wybranych uczniów</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p>
-----	---	--	---	---	---	---	--	--	--

	wydarzenia historycznego (nieorganizowanego o w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach								
	Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ/ UCZENNICA:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ/ UCZENNICA:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	wykraczające (celujący) UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Struktura i zadania samorządu terytorialnego Liczba godzin: 1									

3.2	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.2) porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i życie społeczności; wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości</p>	<p>samorządność</p> <p>samorząd terytorialny</p> <p>zasada pomocniczości i</p> <p>organy samorządu terytorialnego</p> <p>zadania samorządu terytorialnego własne, zleczone, powierzone</p> <p>jednostki samorządu terytorialnego</p> <p>gmina, powiat, województwo</p>	<p>– wyjaśnia przy pomocy nauczyciela, po co nam samorzady,</p> <p>– wskazuje <u>jeden przykład</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,</p> <p>– wymienia przy pomocy nauczyciela <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego regionalnego i lokalnego</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po jednym zadaniu własnym gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady zadań zleconych gminy</u>,</p> <p>– wyszukuje przy pomocy nauczyciela i wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>dwie kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wyszukuje <u>jeden</u></p>	<p>– wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorzady,</p> <p>– wskazuje <u>dwa przykłady</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,</p> <p>– wymienia <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego regionalnego i lokalnego</u>,</p> <p>– wskazuje <u>trzy zadania własne gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>wymienia <u>po jednym przykładzie zadań zleconych gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wyszukuje i wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>trzy kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu</u></p>	<p>– wyjaśnia, po co społeczeństwu samorzady,</p> <p>– omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego,</p> <p>– rozróżnia zadania własne, zleczone i powierzone samorządu terytorialnego,</p> <p>– wskazuje <u>cztery zadania własne gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady zadań zleconych gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia <u>cztery kompetencje organów stanowiących na poziomie gminy, powiatu i województwa</u></p>	<p>– <u>analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej)</u>,</p> <p>– wskazuje <u>pięć zadań własnych gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po trzy przykłady zadań zleconych gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia <u>cztery kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa</u> oraz podaje jeden przykład ich zastosowania,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> jednostek pomocniczych gminy oraz wyjaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej,</p> <p>– wskazuje <u>siedem zadań własnych gminy, powiatu i województwa</u>,</p> <p>– wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia <u>cztery kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa</u> oraz podaje jeden przykład ich zastosowania,</p> <p>– omawia <u>wpływ wybranych dwóch decyzji podjętych w jego/jej gminie na codzienne życie mieszkańców</u>,</p> <p>– wskazuje akty prawne regulujące zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
-----	--	--	--	---	---	---	--	---	---

			<p>przykład jednostek pomocniczych swojej gminy,</p> <p>– omawia przy pomocy nauczyciela, jak realizacja zadań w gminie wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców,</p> <p>– wyszukuje przy pomocy nauczyciela bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez jego/jej gminę.</p>	<p>i województwa,</p> <p>– omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań w gminie wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez jego/jej gminę.</p>	<p>powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>jeden przykład</u> jednostek pomocniczych swojej gminy,</p> <p>– ocenia, w jaki sposób realizacja zadań w gminie wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców,</p> <p>– omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych w jego/jej gminie na codzienne życie mieszkańców.</p>	<p>wspólnot lokalnych,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez jego/jej gminę.</p>		
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie									
Liczba godzin: 2									
3.3	Uczeń: (P) III.3) opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych	władza samorządowa organy władzy uchwałodawcze,	– omawia przy pomocy nauczyciela organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w <u>gminie, powiecie i województwie</u> ,	– omawia w prosty sposób organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w <u>gminie, powiecie i województwie</u> ,	– wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w <u>gminie, powiecie i województwie</u> ,	– wskazuje <u>siedem sposobów na uczestniczenie mieszkańców w procesach decyzyjnych</u> we wspólnocie	– wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną (R), – omawia ścieżkę tworzenia prawa	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N rutyny krytycznego

<p>i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm</p> <p>(F) III.3) wyszukuje aktualne informacje o pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta, wybiera i śledzi interesujące go zagadnienie, formułuje i przedstawia opinię na jego temat</p> <p>(DZO) Aktywny udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego uczeń zadaje pytania dotyczące kompetencji tych</p>	<p>wykonawcze samorząd terytorialny</p> <p>jednostki pomocnicze</p> <p>gmina,</p> <p>powiat</p> <p>województwo</p>	<p>– wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegialne,</p> <p>– wyszukuje przy pomocy nauczyciela lub kolegi <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego/jej gminie/mieście,</p> <p>– formułuje przy pomocy nauczyciela lub innych kolegów pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie,</p> <p>– wypisuje zadania, które zostały podjęte przez dany organ gminy,</p> <p>– wskazuje <u>dwa sposoby na uczestniczenie mieszkańców w procesach decyzyjnych</u> we wspólnocie samorządowej,</p> <p>– omawia przy pomocy nauczyciela lub kolegów <u>szczegółowo jeden</u> z nich i formułuje <u>jeden argument</u> zachęcający do aktywnego udziału</p>	<p>– wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego/jej gminie/mieście,</p> <p>– formułuje wspólnie z innymi uczniami pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie) i wypisuje te zadania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ,</p> <p>– wskazuje <u>trzy sposoby na uczestniczenie mieszkańców w procesach decyzyjnych</u> we wspólnocie samorządowej,</p> <p>– omawia w prosty sposób <u>jeden z nich</u> i formułuje <u>jeden argument</u> zachęcający do aktywnego udziału mieszkańców w podejmowaniu decyzji,</p> <p>– wyszukuje w swojej gminie / swoim mieście <u>jedną sprawę</u>, w której <u>prowadzone są konsultacje społeczne</u>, formułuje</p>	<p>wykonawcze jednoosobowe od kolegialnych,</p> <p>– wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady,</p> <p>– wykorzystuje wiedzę o kompetencjach wybranego organu samorządu terytorialnego, formułuje pytania do przedstawiciela tego organu i wypisuje te zadania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ,</p> <p>– wskazuje <u>pięć sposobów na uczestniczenie mieszkańców w procesach decyzyjnych</u> we wspólnocie samorządowej,</p> <p>– wyszukuje w swojej gminie / swoim mieście <u>jedną sprawę</u>, w której <u>prowadzone są konsultacje społeczne</u>, formułuje na piśmie – na podstawie zdobytych informacji – własną opinię w tej sprawie</p>	<p>samorządowej,</p> <p>– omawia <u>szczegółowo jeden</u> z nich, wyjaśniając, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.</p>	<p>miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały) (R),</p> <p>– omawia na <u>przykładzie</u> znaczenie komisji jako organów pomocniczych (R),</p> <p>– wyjaśnia, <u>dłaczego</u> prawo zobowiązuje do powołania minimum dwóch obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej (R),</p> <p>– wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego/jej gminie/mieście,</p> <p>– omawia <u>szczegółowo jeden</u> z nich, wyjaśniając, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.</p>	<p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p> <p>notatka</p>	<p>myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>obserwacja (wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem</p>
---	--	---	---	---	--	--	---	--

	<p>organów (DZO) Uczestnictwo w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania</p>		<p>mieszkańców w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje w swojej gminie / swoim mieście jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne.</p>	<p>na piśmie – na podstawie zdobytych informacji – własną opinię w tej sprawie.</p>	<p>oraz przekazuje ją, zgodnie z ustalonych trybem dla konsultacji społecznych, do odpowiednich organów.</p>				
--	---	--	---	---	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Aktywność obywatelska w samorządach

Liczba godzin: 2

3.4	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.4) identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności</p> <p>(F) III.4) identyfikuje lokalnie działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania,</p>	<p>aktywność obywatelska: polityczna, społeczna</p> <p>inicjatywa lokalna</p> <p>budżet obywatelski</p> <p>fundusz sołecki</p> <p>wolontariat</p> <p>partycypacja</p>	<p>– wskazuje co najmniej <u>dwie dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności</u> (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),</p> <p>– wyszukuje przy pomocy nauczyciela <u>jedno działanie w jego/jej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego</u>,</p> <p>– przygotowuje przy pomocy nauczyciela wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, posługując się obowiązującymi w jego/jej gminie zasadami i z wykorzystaniem obowiązującego formularza,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega wolontariat,</p> <p>– wskazuje w swojej lokalnej społeczności dwa miejsca, gdzie można zaangażować</p>	<p>– wskazuje co najmniej <u>trzy dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności</u> (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),</p> <p>– rozważa, która z nich jest najbardziej dostępna dla osób w jego / jej wieku,</p> <p>– wymienia <u>dwie sposoby informowania o problemach lokalnej społeczności</u>, dostępne dla nastolatków,</p> <p>– wyszukuje <u>jedno działanie w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego</u>,</p> <p>– przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, posługując się obowiązującymi</p>	<p>– wymienia <u>dwie sposoby informowania o problemach lokalnej społeczności</u>, dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład takiego działania</u>,</p> <p>– wyszukuje dwa działania w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,</p> <p>– wyszukuje zasady, terminy i przeznaczone na to działania kwoty w swojej gminie,</p> <p>– przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu z budżetu obywatelskiego, posługując się obowiązującymi w jego/jej gminie zasadami i z wykorzystaniem obowiązującego formularza.</p>	<p>– wskazuje i omawia co najmniej <u>cztery dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności</u> (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),</p> <p>– wymienia <u>trzy sposoby informowania o problemach lokalnej społeczności</u>, dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład takiego działania</u>,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna, jakich spraw może dotyczyć,</p> <p>– wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski,</p> <p>– wskazuje <u>obszary</u>, jakie mogą być objęte budżetem obywatelskim,</p> <p>– wyjaśnia procedurę towarzyszącą zgłaszaniu projektów do</p>	<p>– uzasadnia, <u>dlaczego warto angażować się w życie lokalnej społeczności</u>,</p> <p>– podaje <u>przykład</u> aktywności politycznej i aktywności społecznej,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład inicjatywy lokalnej</u> ze swojej społeczności lokalnej lub spoza niej,</p> <p>– wymienia <u>wszystkie etapy wdrażania budżetu obywatelskiego (R)</u>,</p> <p>– <u>formuluje trzy argumenty, które mogłyby przekonać rówieśników do zaangażowania w przygotowanie projektu do budżetu obywatelskiego</u>,</p> <p>– wyjaśnia, <u>czym jest fundusz sołecki</u> oraz wyjaśnia <u>znaczenie jego istnienia w małych gminach (R)</u>,</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>działanie obywatelskie</p> <p>notatka w internecie / wpis do mediów społecznościowych</p> <p>działanie obywatelskie</p> <p>praca w grupach: tworzenie wniosku do budżetu obywatelskiego</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>obserwacja (wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
-----	--	---	--	---	--	---	--	--	--

<p>w tym wolontariat, i w miarę możliwości angażuje się w działalność organizacji</p> <p>(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe</p> <p>(DZO) Nawiązanie współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym przedstawienie na forum klasy efektów swojego zaangażowania</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia 		<p>się w działanie wolontariackie,</p> <ul style="list-style-type: none"> – nawiązuje z inicjatywy nauczyciela krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką. 	<p>w jego/jej gminie zasadami i z wykorzystaniem obowiązującego formularza,</p> <ul style="list-style-type: none"> – nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką. 		<p>budżetu obywatelskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozważa wpływ wolontariatu na osobisty rozwój. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje poziom zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty, które mogłyby przekonać rówieśników do większego zaangażowania, – rozważa przyczyny, dla których część osób angażuje się w działania wolontariackie. 		
--	--	--	---	--	---	--	--	--

	zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymaganie szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Młodzież a samorząd									
Liczba godzin: 2									
3.5	Uczeń: (P) III.5) opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania (F) III.5) diagnozuje problemy	młodzieżowe rady młodzież lokalne problemy petycja, list otwarty	– <u>wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy/miasta, powiatu, sejmik wojewódzki),</u> – <u>wskazuje wyjaśnia wybrane cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – <u>wskazuje, kto może kandydować do</u> młodzieżowych rad, – <u>identyfikuje (przy pomocy nauczyciela lub kolegów) w lokalnej społeczności problemy, które</u>	– <u>wskazuje trzy cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – <u>podaje przykład realizacji wybranej kompetencji rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej,</u> – <u>identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,</u> – <u>formułuje dla dwóch wybranych problemów</u>	– <u>wskazuje i omawia najważniejszy cel</u> powoływania młodzieżowych rad, – <u>wyjaśnia, w jaki sposób powstają</u> młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować, – <u>opracowuje i wysyła jeden projekt</u> <u>petycji lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych</u> w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego	– <u>wskazuje i omawia cztery cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – <u>identyfikuje i omawia w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,</u> – <u>formułuje dla trzech wybranych problemów propozycje ich rozwiązań,</u> – <u>omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające</u>	– <u>formułuje trzy argumenty wyjaśniające charakter rad młodzieżowych,</u> – <u>podaje przykłady realizacji trzech kompetencji rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej,</u> – <u>omawia jeden przykład skutecznego działania</u> młodzieżowej rady miasta, – <u>podaje jeden</u>	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie wywiad pytania	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena zadania

<p>i potrzeby społeczności lokalnej dotykające młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować</p> <p>(DZO) Napisanie i wysłanie (opublikowanie) petycji, listu lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla ucznia sprawie</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania 		<p>dotyczą bezpośrednio młodzieży,</p> <ul style="list-style-type: none"> – formułuje przy pomocy nauczyciela <u>dla wybranego problemu propozycje jego rozwiązań</u>, – wskazuje dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty). 	<p><u>propozycje ich rozwiązań</u>,</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowuje przy pomocy nauczyciela <u> jeden projekt petycji lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.</u> 	<p>młodzież.</p>	<p>sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).</p>	<p><u>przykład młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym.</u></p>	<p>podsumowujące działanie obywatelskie</p>	<p>sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
--	--	---	---	------------------	--	---	---	--

Numer lekcji	Wymaganie szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:	UCZEŃ / UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Obywatel w urzędzie									
Liczba godzin: 1									
3.6	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.6) jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli; wypełnia wybrany formularz lub wniosek</p> <p>(DZO) Wypełnienie wniosku o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu</p> <p>– stopnia zaangażowania, w tym ilości</p>	<p>urząd</p> <p>sprawy urzędowe</p> <p>obsługa petenta w urzędzie</p> <p>mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta ePUAP</p>	<p>– wyjaśnia, czym zajmują się urzędy,</p> <p>– wskazuje <u>trzy przykłady spraw</u>, które załatwia się w urzędzie, w tym <u>jedną</u>, która dotyczy młodego człowieka,</p> <p>– wskazuje <u>jedną sprawę</u>, którą <u>uczeń</u> lub jego rodzice mieli okazję załatwić w urzędzie,</p> <p>– wymienia przy pomocy nauczyciela, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie,</p> <p>– wskazuje <u>trzy sprawy</u>, które można załatwić przez internet,</p> <p>– realizuje przy pomocy dorosłego <u>jedną sprawę urzędową</u>: wypełnia</p>	<p>– wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie,</p> <p>– wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, dowód rejestracyjny pojazdu, będzie mógł się zameldować/ wymeldować, uzyskać odpis aktu urodzenia,</p> <p>– realizuje <u>jedną wybraną sprawę urzędową</u>: wypełnia niezbędne formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).</p>	<p>– omawia <u>jedną sprawę</u>, którą <u>uczeń</u> lub jego rodzice mieli okazję załatwić w urzędzie,</p> <p>– wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, dowód rejestracyjny pojazdu, będzie mógł się zameldować/ wymeldować, uzyskać odpis aktu urodzenia,</p> <p>– formułuje <u>dwie zalety</u> ePUAP, mObywatela lub IKP.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy,</p> <p>– wyjaśnia co to jest ePUAP,</p> <p>– dla <u>dwóch wybranych spraw</u> (np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adresy urzędu oraz niezbędną dla przeprowadzenia procedury dokumentację.</p>	<p>– tworzy <u>konto na ePUAP</u> i – jeśli to możliwe – realizuje <u>jedną wybraną sprawę</u> za jego pośrednictwem,</p> <p>– wskazuje cztery usługi, które można zrealizować z wykorzystaniem aplikacji mObywatel,</p> <p>– formułuje <u>trzy argumenty</u> dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem numeru PESEL,</p> <p>– formułuje <u>trzy zalety</u> ePUAP, mObywatela lub IKP.</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z wynikami badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p><u>działanie obywatelskie</u></p>	<p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

włożonej pracy – skuteczności działania	formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).						
--	--	--	--	--	--	--	--

ROZDZIAŁ IV. Polska państwem demokratycznym

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm									
Liczba godzin 1									
4.1	Uczeń: (P) IV.1) na przykładzie Polski po 1945 r. charakteryzuje ustrój totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji; analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki	system polityczny (ustrój polityczny) reżim polityczny demokracja autorytaryzm totalitaryzm reżim polityczny w Polsce po 1945 r. konsekwencje	– wymienia elementy systemu politycznego (R), – wyjaśnia w prosty sposób co oznacza pojęcie reżim polityczny i wymienia <u>trzy jego rodzaje</u> , – w prosty sposób określa, czym jest ustrój polityczny, – identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustroju totalitarnego, autorytarnego,	– wymienia elementy systemu politycznego i w prosty sposób je opisuje (R), – wyjaśnia termin reżim polityczny i wymienia <u>trzy jego rodzaje</u> , – definiuje termin ustrój polityczny, – na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego, autorytarnego i odróżnia je od	– wyjaśnia termin system polityczny i opisuje jego elementy (R), – wyjaśnia termin reżim polityczny i wymienia <u>trzy jego rodzaje</u> oraz podaje ich cechy, – definiuje termin ustrój polityczny i wskazuje, kiedy to pojęcie jest najczęściej stosowane – podaje kryteria podziału systemów	– wyjaśnia termin system polityczny i charakteryzuje jego elementy (R), – wyjaśnia termin reżim polityczny i omawia <u>trzy jego rodzaje</u> , – definiuje termin ustrój polityczny i wyjaśnia relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym (R), – podaje kryteria podziału systemów	– porównuje terminy system polityczny i ustrój polityczny (R), – wyjaśnia termin reżim polityczny i porównuje <u>trzy jego rodzaje</u> (R), – wyjaśnia termin reżimy hybrydowe; podaje przykłady tego typu reżimów (R), – na przykładzie Polski analizuje podstawowe elementy systemu	wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

		<p>autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa</p>	<p>i odróżnia je od demokracji,</p> <p>– na <u>przykładach</u> z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa,</p> <p>– identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie.</p>	<p>demokracji,</p> <p>– na <u>przykładach</u> z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe,</p> <p>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>jedną</u> z <u>najważniejszych</u> jego zdaniem różnic.</p>	<p>politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady),</p> <p>– na <u>przykładach</u> z historii Polski po 1945 r. wyjaśnia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różni się od systemu demokratycznego,</p> <p>– na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe,</p> <p>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>dwie</u> z <u>najważniejszych</u> jego zdaniem różnic.</p>	<p>politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady),</p> <p>– na <u>przykładach</u> z historii Polski po 1945 r. wyjaśnia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz porównuje je z systemem demokratycznym,</p> <p>– na <u>przykładzie</u> Polski po 1945 r. porównuje system autorytarny i totalitarny,</p> <p>– ocenia dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem demokratycznym,</p> <p>– na <u>przykładzie</u> historii Polski po 1945 r. analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje na płaszczyźnie politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej,</p> <p>– porównuje życie</p>	<p>politycznego,</p> <p>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykłady dla poszczególnych kryteriów,</p> <p>– odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym <i>Konstytucji PRL</i>, wyjaśnia cechy ustroju totalitarnego, autorytarnego oraz porównuje je z systemem demokratycznym,</p> <p>– ocenia, czy PRL był totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje <u>argumenty</u> i <u>kontrargumenty</u>,</p> <p>– analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działania władz świadczące, że funkcjonuje w nich reżim autorytarny lub totalitarny (R),</p> <p>– na przykładzie Polski po 1945 r. analizuje i ocenia konsekwencje</p>		
--	--	---	---	--	---	--	---	--	--

						codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>trzy z najważniejszych</u> jego/jej zdaniem różnic.	autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje i omawia na płaszczyźnie politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>cztery z najważniejszych</u> jego/jej zdaniem różnic.		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ/ UCZENNICA:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ/ UCZENNICA:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	wykraczające (celujący) UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.									
Liczba godzin 1									
4.2	Uczeń: (P) IV. 2) wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r.	terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja czynniki sprzyjające demokratyzacji	– identyfikuje (rozpoznaje) terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,	– w oparciu o wydarzenia z historii Polski po 1989 r. identyfikuje i w prosty sposób wyjaśnia terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja,	– w oparciu o wydarzenia z historii Polski po 1989 r. wyjaśnia terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja	– w oparciu o wydarzenia z historii Polski po 1989 r. charakteryzuje terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja,	– w oparciu o wydarzenia z historii Polski po 1989 r. omawia i porównuje terminy transformacja ustrojowa i demokratyzacja,	metody badawcze analiza wyników badań praca z tekstem podręcznika dyskusja	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena

	<p>oraz – wykorzystując doświadczenia świadków historii – przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji oraz dyskutuje na ich temat</p>	<p>proces demokratyzacji Polski po 1989 r.</p> <p>transformacja gospodarcza</p> <p>skutki przemian politycznych i gospodarczych</p> <p>ocena politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji</p>	<p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe (<u>najważniejsze</u>) etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład reform gospodarczych planu Balcerowicza</u> i ocenia jego skutek,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] rozpoznaje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo reżimu komunistycznego w swojej miejscowości, gminie lub powiecie, podaje powód tych wydarzeń (R)</p>	<p>transformacja gospodarcza,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe (<u>najważniejsze</u>) etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i wskazuje ich skutki,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej dwa przykłady reform gospodarczych planu Balcerowicza</u> i ocenia ich skutki,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo reżimu komunistycznego</p>	<p>gospodarcza,</p> <p>– na podstawie tekstu źródłowego wymienia <u>przynajmniej dwa czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– omawia kluczowe (<u>najważniejsze</u>) etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i podaje ich skutki,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej cztery przykłady reform gospodarczych planu Balcerowicza</u> i wymienia ich skutki,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na temat konsekwencji przemian ustrojowych i ją uzasadnia jednym argumentem,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych</p>	<p>transformacja gospodarcza,</p> <p>– na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia i omawia <u>przynajmniej trzy czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– charakteryzuje kluczowe (<u>najważniejsze</u>) etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej pięć przykładów reform gospodarczych planu Balcerowicza</u> i ocenia ich skutki,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje opinię i uzasadnia swoje stanowisko dwoma argumentami,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia</p>	<p>– charakteryzuje termin transformacja gospodarcza,</p> <p>– wymienia i omawia <u>przynajmniej cztery czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– analizuje kluczowe (<u>najważniejsze</u>) etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i uzasadnia ich wpływ na system polityczny Polski,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej sześć przykładów reform gospodarczych planu Balcerowicza</u> i ocenia ich skutki,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje <u>po dwa argumenty</u> oraz kontrargumenty,</p> <p>– wyszukuje</p>	<p>rozmowa na forum klasy</p> <p>działanie obywatelskie</p> <p>wypowiedź pisemna</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska,</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
--	---	---	---	---	---	--	--	---	---

			[zadanie dodatkowe np. zadanie domowe].	w swojej miejscowości, gminie lub powiecie; podaje powód tych wydarzeń i ilustruje efekty swojej pracy (R) [zadanie dodatkowe np. zadanie domowe].	i społecznych konsekwencji transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty), – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo reżimu komunistycznego w swojej miejscowości, gminie lub powiecie; podaje powody tych wydarzeń; wymienia i ilustruje efekty swojej pracy (R) [zadanie dodatkowe np. zadanie domowe].	wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo reżimu komunistycznego w swojej miejscowości, gminie lub powiecie; wymienia powody tych wydarzeń; opisuje i ilustruje efekty swojej pracy; (R) [zadanie dodatkowe np. zadanie domowe].	informacje na temat upamiętnienia wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo reżimu komunistycznego w swojej miejscowości, gminie lub powiecie; charakteryzuje powody tych wydarzeń; opisuje i ilustruje efekty swojej pracy oraz przedstawia je na forum klasy (R) [zadanie dodatkowe np. zadanie domowe].		
	(DZO) Działanie obywatelskie Przeprowadzenie i udokumentowanie wywiadu ze świadkiem historii najnowszej (np. kombatantem) lub inną ważną postacią lokalną Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do	Przeprowadź wywiad z osobą, która żyła w okresie przemian politycznych i ekonomicznych w latach 90. XX w. Zapytaj ją m.in. o to, jak postrzegała dokonujące się zmiany, jakie są jej osobiste doświadczenia	– przy pomocy nauczyciela formułuje cel wywiadu i pytania, – dokonuje wyboru świadka historii, – przeprowadza wywiad, – przygotowuje prostą prezentację efektów wywiadu,	– formułuje cel wywiadu i wybiera świadka historii, – przy pomocy nauczyciela formułuje pytania do wywiadu, – przeprowadza wywiad, – opracowuje odpowiedzi na pytania wywiadu	– formułuje cel wywiadu i przy pomocy nauczyciela przygotowuje założenia do wywiadu, – wybiera świadka historii i uzasadnia swój wybór, – opracowuje pytania, – przeprowadza	– definiuje cel wywiadu i przygotowuje jego założenia, – wybiera świadka historii i uzasadnia swój wybór, odwołując się do aspektów tematu działania, – przygotowuje się do wywiadu i opracowuje pytania,	– definiuje cele wywiadu i przygotowuje jego założenia, – dokonuje wyboru świadka historii zgodnie z założeniami działania, – przygotowuje się do wywiadu: opracowuje pytanie, określa zasady	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńską, pytania sprawdzające / samoocena portfolio

	<p>postawionego celu</p> <ul style="list-style-type: none"> – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania 	<p>z pierwszych lat III RP oraz jak ocenia tamte wydarzenia z dzisiejszej perspektywy. Napisz krótkie podsumowanie wywiadu – uwzględnij najciekawsze i najbardziej zaskakujące informacje.</p>	<p>– prowadzi portfolio do działania.</p>	<p>– prezentuje wywiad</p> <p>– prowadzi portfolio do działania.</p>	<p>wywiad,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentuje wywiad i przygotowuje opracowanie materiału, – prezentuje wywiad, – prowadzi portfolio do działania w wymaganej formie. 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad w wybranej formie; opracowuje zebrany materiał, – prezentuje wywiad i efekty swojej pracy, – prowadzi portfolio, w którym zamieszcza materiały. 	<p>spotkania – sposób utrwalenia wywiadu, autoryzując,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad w wybranej formie; przygotowuje odpowiednio opracowane materiały, – przeprowadza autoryzację wywiadu, – prezentuje wywiad na forum klasy lub nauczycielowi; prezentuje efekty swojej pracy, – prowadzi portfolio działania i na bieżąco dokumentuje swoją pracę, – dokonuje podsumowania i samoceny. 		<p>obywatelskie/ samoocena/ IZ od N</p>
Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Demokratyczne państwo prawa Liczba godzin 1									
4.3	Uczeń: (P) IV.3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli; porównuje demokrację większościową i konstytucyjną	demokratyczne państwo prawa zasady demokratycznego państwa prawa w <i>Konstytucji RP</i> demokracja większościowa a demokracja konstytucyjna demokracja pośrednia i demokracja bezpośrednia formy demokracji bezpośredniej	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , identyfikuje podstawowe wartości i <u>co najmniej dwie główne zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – w prosty sposób wyjaśnia <u>termin</u> demokratyczne państwo prawa i <u>ocenia, jaką rolę odgrywają w nim sądy (podaje jeden przykład)</u> , – na podstawie materiałów źródłowych rozpoznaje terminy demokracja większościowa i demokracja konstytucyjna, – wykorzystując źródła internetowe, (lub inne) wyszukuje informacje na temat <u>wybranego referendum</u>	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , identyfikuje podstawowe wartości i wyjaśnia w prosty sposób <u>co najmniej trzy zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wskazuje, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – wyjaśnia <u>terminy</u> demokratyczne państwo prawa i <u>ocenia, jaką rolę odgrywają w nim sądy (podaje dwa przykłady)</u> , – na podstawie materiałów źródłowych rozpoznaje terminy demokracja większościowa i demokracja konstytucyjna; wskazuje różnice między nimi, – odwołując się do zasad ustroju Polski, rozróżnia funkcjonowanie demokracji pośredniej	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , identyfikuje podstawowe wartości i wyjaśnia <u>co najmniej cztery zasady</u> demokratycznego państwa; omawia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – definiuje <u>termin</u> demokratyczne państwo prawa i <u>ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla jego prawidłowego funkcjonowania</u> , – na podstawie materiałów źródłowych porównuje terminy demokracja większościowa i demokracja konstytucyjna, – odwołując się do zasad ustroju Polski, rozróżnia i podaje <u>przykłady</u> funkcjonowania demokracji	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyszukuje podstawowe wartości i wyjaśnia <u>co najmniej sześć zasad</u> demokratycznego państwa prawa; formułuje opinię, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje <u>termin</u> demokratyczne państwo prawa i <u>ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla jego prawidłowego funkcjonowania</u> , – ocenia, dlaczego w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą niezależną władzę od innych władz, – na podstawie materiałów źródłowych porównuje terminy demokracja większościowa i demokracja	– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje i omawia podstawowe wartości oraz analizuje <u>co najmniej siedem zasad</u> demokratycznego państwa prawa; formułuje opinię, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje <u>termin</u> demokratyczne państwo prawa; wskazuje związki między demokracją a rządami prawa, – ocenia znaczenie działalności sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa oraz ich niezależność od innych władz, – na podstawie materiałów źródłowych porównuje terminy demokracja większościowa	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

			ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r.; podaje sprawę, która była w nim rozstrzygana, frekwencję i wynik referendum; ocenia też jego skutek.	i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>dwóch wybranych referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; podaje sprawy, które były w nich rozstrzygane, frekwencję i wynik referendum; ocenia też ich skutek (skutki).	pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>trzech wybranych referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; podaje sprawy, które były w nich rozstrzygane, frekwencję i wynik referendum; ocenia też ich skutek (skutki).	konstytucyjna; podaje <u>przykłady</u> zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, – odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; podaje sprawy, które były w nich rozstrzygane, frekwencję i wynik referendum; ocenia też ich skutki.	i demokracja konstytucyjna; podaje <u>przykłady</u> zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej, – odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; podaje sprawy, które były w nich rozstrzygane, frekwencję i wynik referendum; ocenia też ich skutki.		
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działania obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Zagrożenia dla demokracji									
Liczba godzin 2									
4.4	<p>Uczeń:</p> <p>(P) IV.4) identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji, wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które im przeciwdziałają, oraz formułuje opinię o ich skuteczności</p> <p>(F) IV.1) wyjaśnia zjawisko populizmu, ocenia jego wpływ na demokrację i życie publiczne, formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej</p>	<p>zagrożenia dla ustroju demokratycznego</p> <p>korupcja</p> <p>nepotyzm</p> <p>niski poziom aktywności obywateli</p> <p>dezinformacja</p> <p>metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego</p> <p>populizm</p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) <u>identyfikuje dwa</u> współczesne zagrożenia systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom),</p> <p>– potrafi wskazać <u>przykład</u> działania (aktywizacji społecznej), który ma wpływ na podniesienie poziomu aktywności obywatelskiej; <u>formułuje opinię na temat jego skuteczności,</u></p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) <u>identyfikuje trzy</u> współczesne zagrożenia systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom),</p> <p>– potrafi wskazać <u>przykłady (dwa)</u> działań (aktywizacji społecznej), które mają wpływ na podniesienie poziomu aktywności obywatelskiej; <u>formułuje opinię na temat ich</u></p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) <u>identyfikuje i opisuje trzy</u> współczesne zagrożenia systemu demokratycznego, wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz <u>ocenia ich skuteczność,</u></p> <p>– korzystając z wyników badań, <u>formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu</u></p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) <u>identyfikuje i opisuje cztery</u> współczesne zagrożenia systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także <u>formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia,</u></p> <p>– korzystając z wyników badań, <u>formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90.</u></p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) <u>wymienia i opisuje pięć</u> współczesnych zagrożeń systemu demokratycznego; <u>dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne,</u></p> <p>– wymienia i <u>ocenia sposoby</u> przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym demokracji, a także <u>formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia,</u></p> <p>– korzystając z wyników badań, <u>formułuje opinię</u></p>	<p>analiza wyników badań</p> <p>wypowiedź argumentacyjna</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca z tekstem</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>

			<p>– na <u>przykładzie</u> ocenia wpływ aktywności obywatelskiej dla prawidłowego funkcjonowania demokracji,</p> <p>– wymienia skutki rozpowszechniania a fałszywych informacji,</p> <p>– potrafi wskazać <u>jedną zasadę</u>, której należy przestrzegać, aby ustrzec się fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy ją zastosować</u>,</p> <p>– rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy wykorzystaniu materiałów źródłowych z internetu) i potrafi ocenić, w jaki sposób mogą one wpływać na postawy obywateli w społeczeństwie i państwie.</p>	<p>skuteczności,</p> <p>– na <u>przykładach</u> ocenia wpływ aktywności obywatelskiej dla prawidłowego funkcjonowania demokracji,</p> <p>– potrafi wskazać <u>dwie zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy je zastosować</u>,</p> <p>– rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy wykorzystaniu materiałów źródłowych z internetu) i potrafi ocenić, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.</p>	<p>podaje <u>przyczynę</u> (R)</p> <p>– potrafi ocenić <u>przykłady działań</u> (aktywizacji społecznej), które mają wpływ na podniesienie poziomu aktywności obywatelskiej i odnieść je do swojego doświadczenia lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia,</p> <p>– wymienia metody walki z dezinformacją i <u>wie, jak je zastosować</u>,</p> <p>– potrafi wskazać <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak je zastosować</u>,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na demokrację, życie</p>	<p>do współczesności; w uzasadnieniu podaje <u>dwie przyczyny</u> (R),</p> <p>– potrafi ocenić <u>przykłady działań</u> (aktywizacji obywatelskiej), które mają wpływ na podniesienie poziomu aktywności obywatelskiej, i zastosować jeden z nich (pokażać jego zastosowanie) w praktyce,</p> <p>– formułuje <u>opinię na temat skutków rozpowszechniania a fałszywych informacji i ją uzasadnia</u>,</p> <p>– wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, <u>stosuje je w praktyce lub wie, jak je zastosować</u>,</p> <p>– potrafi wskazać i omówić <u>trzy zasady</u>, które należy przestrzegać, aby ustrzec się fałszywych</p>	<p>na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności, w uzasadnieniu podaje trzy przyczyny i je klasyfikuje (R),</p> <p>– potrafi ocenić <u>przykłady działań</u> (aktywizacji obywatelskiej), które mają wpływ na podniesienie poziomu aktywności obywatelskiej, i zastosować jeden z nich (pokażać jego zastosowanie) w praktyce; dokonać analizy rezultatów i wyciągnąć wnioski,</p> <p>– formułuje <u>opinię na temat skutków rozpowszechniania a fałszywych informacji i w uzasadnieniu odnosi się do ich wpływu na społeczeństwo i państwo</u>,</p> <p>– analizuje</p>		
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--

				<p>polityczne i społeczne,</p> <p>– na <u>wybranych przykładzie</u> współczesnym lub historycznym formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.</p>	<p>informacji (np. w internecie), oraz wie, jak je zastosować,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na demokrację, życie publiczne i społeczne; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy</p> <p>– na <u>dwóch wybranych przykładach</u> współczesnych lub historycznych formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki tych działań.</p>	<p>metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie jak je zastosować; ocenia, czy mogą one zagrażać wolności słowa i niezależności mediów,</p> <p>– potrafi omówić i zastosować cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się fałszywych informacji np. w internecie,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na demokrację konstytucyjną, życie publiczne i społeczne; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawia argumenty i kontrargumenty,</p> <p>– na <u>trzech wybranych przykładach</u> współczesnych</p>	
--	--	--	--	---	---	---	--

								lub historycznych formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki tych działań.		
Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania	
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ/ UCZENNICA:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ/ UCZENNICA:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ/ UCZENNICA:	wykraczające (celujący) UCZEŃ/ UCZENNICA:			
TEMAT LEKCJI: Demokratyczne wybory										
Liczba godzin 1										
4.5	Uczeń: (P) IV.5) wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym; wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski i argumentuje na rzecz świadomego udziału	wybory zasady prawa wyborczego w Polsce czynne i bierność w wyborach wybory większościowe i proporcjonalne świadomy udział w wyborach	– wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym, – ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje jeden argument, – na przykładzie Polski wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego,	– formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia, – ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje dwa argumenty, – na przykładzie Polski wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia;	– ocenia, kiedy wybory są demokratyczne; wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym i wymienia inne, dwie przykładowe funkcje wyborów, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego i	– ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i omawia trzy przykładowe funkcje wyborów w systemie demokratycznym, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; porównuje czynne i bierność w wyborach i wymienia progi wiekowe dla poszczególnych	– ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i omawia cztery przykładowe funkcje wyborów w systemie demokratycznym, – analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym czynne i bierność w wyborach; wymienia progi wiekowe dla poszczególnych kandydatów i ocenia możliwość	wyszukiwanie informacji w internecie praca w grupach projekt edukacyjny praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena	

	w głosowaniu		<p>– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i identyfikuje <u>dwa argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania w wyborach.</p>	<p>odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego,</p> <p>– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i wymienia <u>trzy argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.</p>	<p>wymienia progi wiekowe dla poszczególnych kandydatów,</p> <p>– ocenia, co decyduje o tym, że głosowanie jest świadome, i formułuje <u>argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania w wyborach.</p>	<p>kandydatów,</p> <p>– ocenia możliwość obniżenia czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją <u>uzasadnia dwoma argumentami</u>,</p> <p>– na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z systemów (R),</p> <p>– omawia argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i <u>działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach,</u></p> <p>– zbiera informacje (np. w internecie) i przeprowadza analizę wyników ostatnich wyborów.</p>	<p>obniżenia tych progów,</p> <p>– ocenia możliwość obniżenia czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją <u>uzasadnia trzema argumentami</u>, a także odnosi się do kontrargumentów,</p> <p>– na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalnym; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z systemów (R),</p> <p>– analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i <u>działania, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach,</u></p> <p>– zbiera informacje (np. w internecie)</p>			
--	--------------	--	---	--	---	--	--	--	--	--

							klasy.		
--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--

ROZDZIAŁ V. Prawo i prawa człowieka

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia/Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopełniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
			UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Prawo i jego znaczenie									
Liczba godzin: 1									
5.1	Uczeń: (P) IV.6) opisuje cechy dobrego prawa i na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego oraz odnajduje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej	prawo rodzaje prawa osoba fizyczna osoba prawna	– wyjaśnia na <u>dwóch przykładach</u> znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży, – wyjaśnia termin prawo i wymienia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – identyfikuje <u>trzy cechy</u> dobrego prawa i wyjaśnia w prosty sposób, co sprawia, że system prawa jest	– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży, – wyjaśnia termin prawo i wymienia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i w prosty sposób opisuje <u>cztery cechy</u> dobrego prawa; wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest	– wyjaśnia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży, – wyjaśnia termin prawo i opisuje <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>pięć cech</u> dobrego prawa; <u>ocenia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</u>	– omawia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych, – omawia termin prawo i opisuje <u>cztery przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i opisuje <u>sześć cech</u> dobrego prawa; <u>ocenia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</u>	– analizuje znaczenie prawa w życiu społecznym i <u>ocenia jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych,</u> – charakteryzuje termin prawo i wymienia oraz opisuje <u>pięć przykładów</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw, – wymienia i analizuje <u>siedem cech</u> dobrego prawa; <u>ocenia, co sprawia,</u>	praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem źródłowym [k.r.o; k.c.] wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

			<p>przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia skutek wady przyjmowanego prawa dla obywatela i urzędnika (R),</p> <p>– <u>na przykładach</u> wyjaśnia pojęcia (instytucje prawa): osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, małżeństwo, władza rodzicielska,</p> <p>– wymienia (<u>po jednym przykładzie</u>) co może, a czego nie może zrobić młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem osiemnastego roku życia; potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, zna prawa i obowiązki, dziecka w tym zakresie (wymienia <u>dwa przykładowe</u>) i potrafi zastosować</p>	<p>przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia skutki wady przyjmowanego prawa dla obywatela i urzędnika (R),</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób pojęcia (instytucje prawa): osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, władza rodzicielska, małżeństwo,</p> <p>– wymienia (<u>po dwa przykłady</u>) co może, a czego nie może zrobić młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem osiemnastego roku życia; potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, zna prawa i obowiązki, dziecka w tym zakresie (wymienia</p>	<p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia skutki wady przyjmowanego prawa dla obywateli, urzędnika i przedsiębiorcy (R),</p> <p>– wyjaśnia pojęcia (instytucje prawa) i poprawnie ich używa w swoich wypowiedziach: osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo; rozróżnia rodzaje zdolności prawnej,</p> <p>– wymienia <u>przykłady (po dwa)</u> tego, co może, a czego nie może zrobić osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu</p>	<p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia skutki wady przyjmowanego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię, która z wad jest według niego najbardziej istotna i ją uzasadnia (R),</p> <p>– wyjaśnia pojęcia (instytucje prawa) i właściwie ich używa w swoich wypowiedziach: osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty; rozróżnia rodzaje zdolności prawnej i każdy z nich omawia,</p> <p>– wymienia i omawia <u>przykłady (po trzy)</u> tego, co może, a czego nie może zrobić osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13</p>	<p>że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– analizuje skutki wad przyjmowanego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię, które z wad są według niego najbardziej istotne, i ją uzasadnia przynajmniej dwoma argumentami (R),</p> <p>– wyjaśnia pojęcia (instytucje prawa) i właściwie ich używa w swoich wypowiedziach: osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezwłasnowolnienie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty; rozróżnia i omawia rodzaje zdolności prawnej i ubezwłasnowolnienie,</p> <p>– wymienia i omawia <u>przykłady (po trzy)</u> tego, co może, a czego nie</p>		
--	--	--	---	--	---	---	---	--	--

			<p>wiedzę w praktyce,</p> <p>– wymienia po dwa przykłady regulacji z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego,</p> <p>– identyfikuje procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki i odpowiednie dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. z wykorzystaniem internetu) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w swojej gminie i swoim powiecie; w prosty sposób omawia procedurę zastosowania pomocy prawnej.</p>	<p>i omawia <u>dwa przykładowe</u> i <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</u></p> <p>– wyjaśnia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki i odpowiednie dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa,</p> <p>– wyszukuje informację (np. z wykorzystaniem internetu) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w swojej gminie i swoim powiecie; omawia procedurę zastosowania pomocy prawnej i <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce.</u></p>	<p>przysługuje; wymienia i omawia prawa oraz obowiązki dziecka w tym zakresie; <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</u></p> <p>– wyjaśnia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki i wymienia odpowiednie dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa,</p> <p>– wyszukuje informację (np. z wykorzystaniem internetu) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w swojej gminie i swoim powiecie; omawia procedurę zastosowania pomocy prawnej i <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce.</u></p>	<p>a 18 rokiem życia; <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</u></p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu przysługuje; wymienia i omawia prawa dziecka oraz obowiązki w zakresie władzy rodzicielskiej; rozpoznaje je w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym [k.r.o.] i <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</u></p> <p>– wyjaśnia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki i odpowiednie dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa; <u>potrafi</u> posługiwać się odpowiednimi przepisami prawa w tym zakresie (wyszukuje informacje),</p> <p>– wyszukuje i omawia informacje (np. z wykorzystaniem</p>	<p>może zrobić osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</u></p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu przysługuje; na podstawie tekstów źródłowych z podręcznika formułuje opinie na temat odpowiedzialności rodzicielskiej i wskazuje argumenty za i przeciw (R),</p> <p>– omawia prawa i obowiązki dziecka w zakresie władzy rodzicielskiej; rozpoznaje i analizuje odpowiednie przepisy w tym zakresie w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym [k.r.o.] i <u>potrafi zastosować wiedzę w praktyce,</u></p>		
--	--	--	---	--	---	--	---	--	--

					<p>internetu) na temat nieopłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w swojej gminie i swoim powiecie; analizuje procedurę zastosowania pomocy prawnej i potrafi zastosować wiedzę w praktyce.</p>	<p>– wyjaśnia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; odróżnia prawo państwowe od prawa kanonicznego (kościelnego) (R); omawia warunki i odpowiednie dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa,</p> <p>– w zakresie wymogów prawnych i procedury zawarcia małżeństwa, posługuje się odpowiednimi przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego [k.r.o.], wyszukuje informacje i analizuje kazusy; ocenia sytuację prawną osób między 16 a 18 rokiem życia w zakresie zawarcia małżeństwa cywilnego,</p> <p>– wyszukuje i analizuje informacje (np. z wykorzystaniem internetu), w tym akty prawne, na temat nieopłatnej</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w swojej gminie, swoim powiecie i województwie; analizuje procedurę zastosowania pomocy prawnej i potrafi zastosować wiedzę w praktyce.</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Prawa człowieka									
Liczba godzin: 1									

5.2	<p>Uczeń:</p> <p>(P) IV.7) identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela, wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel – państwo; analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka</p>	<p>podstawowe prawa człowieka</p> <p>cechy praw człowieka</p> <p>generacje praw człowieka</p>	<p>– w prosty sposób wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,</p> <p>– identyfikuje <u>co najmniej dwie cechy</u> praw człowieka,</p> <p>– wymienia generacje praw człowieka i podaje do każdej z nich <u>po trzy przykłady</u>,</p> <p>– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>dwa przykłady praw i wolności</u> człowieka, przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i w prosty sposób uzasadnia swoje zdanie.</p>	<p>– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej trzy cechy</u> praw człowieka,</p> <p>– wymienia generacje praw człowieka i podaje do każdej z nich <u>po cztery przykłady</u>,</p> <p>– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady praw i wolności</u> człowieka, przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel – państwo; w odpowiedzi podaje co najmniej jeden przykład,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) omawia przykład oraz formułuje</p>	<p>– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,</p> <p>– wymienia <u>cztery</u> cechy praw człowieka; w tym omawia dwie z nich,</p> <p>– wymienia generacje praw człowieka; <u>klasyfikuje prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne</u>; podaje <u>przykłady do każdej kategorii i generacji</u>,</p> <p>– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>cztery przykłady</u> praw i wolności człowieka, <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel – państwo; w odpowiedzi</p>	<p>– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją <u>opinię, odwołując się do jednego argumentu</u>,</p> <p>– wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym omawia trzy z nich,</p> <p>– wymienia i analizuje generacje <u>praw człowieka</u>; <u>klasyfikuje prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne</u>; podaje <u>przykłady do każdej kategorii i generacji</u>,</p> <p>– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>sześć przykładów</u> praw i wolności człowieka, <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa</p>	<p>– analizuje, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; <u>uzasadnia swoją opinię, odwołując się do dwóch argumentów</u>,</p> <p>– wymienia i omawia <u>cztery cechy</u> praw człowieka,</p> <p>– wymienia i analizuje generacje <u>praw człowieka</u>; <u>klasyfikuje prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne</u>; podaje i omawia <u>przykłady do każdej kategorii i generacji</u>,</p> <p>– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>osiem przykładów</u> praw i wolności człowieka, <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>; odróżnia prawa człowieka od wolności,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika)</p>	<p>praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>)</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>wypowiedź argumentacyjna</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>autorefleksja</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
-----	--	---	--	--	--	---	---	--	--

				opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.	podaje co najmniej <u>dwa przykłady</u> . – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje sytuację oraz formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.	człowieka wpływają na relacje obywatel – państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>co najmniej dwoma argumentami</u> . – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje sytuację oraz formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie <u>przynajmniej dwoma argumentami</u> .	formułuje opinię, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel – państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>co najmniej trzema argumentami</u> . – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje sytuację oraz formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie <u>przynajmniej trzema argumentami</u> .		
--	--	--	--	--	---	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania	
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)			
			UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:			
TEMAT LEKCJI: Ochrona praw człowieka										
Liczba godzin: 1										
5.3	Uczeń:	przyczyny łamania praw i wolności	– wymienia <u>trzy przyczyny</u> łamania praw i wolności	– wyjaśnia, dlaczego prawa i wolności człowieka są	– wyjaśnia, dlaczego prawa i wolności człowieka są	– wyjaśnia, dlaczego prawa i wolności człowieka są	– wyjaśnia, dlaczego prawa i wolności człowieka są	– formułuje opinię na temat przyczyn łamania praw	wypowiedź argumentacyjna	pytania metapoznawcze /

	<p>(P) IV.8) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi mi powołanymi w tym celu</p>	<p>człowieka</p> <p>formy łamania praw i wolności człowieka</p> <p>instytucje stojące na straży praw i wolności człowieka</p> <p>procedury zgłaszania naruszeń praw i wolności człowieka</p> <p>mechanizmy ochrony praw i wolności człowieka</p> <p>materiału źródłowego</p>	<p>człowieka; omawia jedną z nich,</p> <p>– na przykładach identyfikuje przypadki łamania praw człowieka i obywatela; wskazuje formę złamania prawa,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> środków ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej jedną</u> sprawę, którą się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego identyfikuje elementy wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może go złożyć,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (przy pomocy</p>	<p>łamane, i wymienia <u>cztery przyczyny</u>; omawia dwie z nich,</p> <p>– na przykładach rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela; wskazuje formę i uzasadnia, dlaczego doszło do złamania prawa,</p> <p>– wymienia <u>cztery przykłady</u> środków ochrony praw i wolności człowieka; dzieli je na krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich; wymienia <u>dwie sprawy</u>, którymi się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego i przy pomocy nauczyciela sporządza wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w wybranej sprawie; wie, jak może złożyć wniosek,</p>	<p>łamane; wymienia i omawia <u>cztery przyczyny</u> oraz dzieli je na poszczególne kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),</p> <p>– na <u>co najmniej trzech przykładach</u> omawia przypadki łamania praw człowieka i obywatela; wskazuje formę, przyczyny i ocenia, dlaczego doszło do złamania prawa,</p> <p>– wymienia i omawia <u>cztery środki ochrony praw i wolności</u> człowieka oraz dzieli je na krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich; wymienia <u>co najmniej trzy</u> sprawy, którymi się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie w wybranej sprawie sporządza poprawnie</p>	<p>łamane; wymienia i omawia <u>sześć przyczyn</u> oraz dzieli je na poszczególne kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),</p> <p>– na <u>co najmniej czterech przykładach</u> analizuje przypadki łamania praw człowieka i obywatela; wskazuje formę, przyczyny i ocenia, dlaczego doszło do złamania prawa,</p> <p>– wymienia i omawia <u>pięć środków ochrony praw i wolności</u> człowieka oraz dzieli je na krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, wymienia i omawia <u>co najmniej trzy</u>, którymi się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego</p>	<p>i wolności człowieka i ją uzasadnia,</p> <p>– wymienia i analizuje osiem przyczyn łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na poszczególne kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),</p> <p>– <u>analizuje cztery</u> współczesne przypadki łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych; ocenia przyczyny, wskazuje i omawia formy złamania prawa,</p> <p>– wymienia i omawia <u>sześć środków ochrony praw i wolności</u> człowieka oraz dzieli je na krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, wymienia i omawia</p>	<p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>studium przypadku</p> <p>autorefleksja</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>samoocena</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
--	--	--	---	---	--	--	--	---	---

			<p>nauczyciela) sporządza odwołanie od decyzji administracyjnej w wybranej sprawie; wie, jak może złożyć odwołanie,</p> <p>– wymienia okoliczności, kiedy obywatel Polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; wyszukuje w internecie informacje na ten temat.</p>	<p>– na podstawie materiału źródłowego sporządza poprawnie odwołanie od decyzji administracyjnej w wybranej, prostej sprawie; wie, jak może złożyć odwołanie,</p> <p>– wymienia okoliczności, kiedy i jak obywatel Polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.</p>	<p>wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich; wie, jak może złożyć wniosek,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego sporządza poprawienie (pod względem formalnym i merytorycznym) odwołanie od decyzji administracyjnej w wybranej, prostej sprawie; wie, jak złożyć odwołanie,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wymienia okoliczności, kiedy i jak obywatel Polski może złożyć tego typu skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i przygotowuje krótką informację na</p>	<p>w wybranej sprawie sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich; wie, jak może złożyć wniosek,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) odwołanie od decyzji administracyjnej w wybranej sprawie; omawia sposób złożenia odwołania,</p> <p>– analizuje, na czym polega skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wymienia okoliczności, kiedy i jak obywatel Polski może złożyć tego typu skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która</p>	<p><u>co najmniej cztery sprawy, którymi się zajmuje/zajmował,</u></p> <p>– na podstawie materiału źródłowego sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich; zna sposoby złożenia wniosku i ocenia skuteczność tego działania,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) odwołanie od decyzji administracyjnej w wybranej sprawie; omawia sposób złożenia odwołanie i ocenia skuteczność tego działania,</p> <p>– analizuje, na czym polega skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; wymienia oraz omawia</p>		
--	--	--	---	--	--	--	---	--	--

					ten temat.	została uznana za zasadną, i dokonuje analizy przypadku.	okoliczności, kiedy i jak obywatel Polski może złożyć tego typu skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat co najmniej dwóch wybranych skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które zostały uznane za zasadne, i przygotowuje analizę na ten temat, – na podstawie materiału źródłowego sporządza skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wybranej sprawie i ocenia skuteczność tego działania (R).		
--	--	--	--	--	------------	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych (fakultatywny)									
Liczba godzin: 1									

5.4	<p>Uczeń:</p> <p>(F) IV.5) wskazuje podstawowe sposoby ochrony własnych danych osobowych oraz wyjaśnia formy naruszania dóbr osobistych, szczególnie w Internecie; potrafi zgłosić naruszenie dóbr osobistych</p>	<p>dane osobowe</p> <p>dane wrażliwe</p> <p>oszustwa internetowe</p> <p>dobra osobiste</p> <p>RODO</p> <p>naruszenia danych osobowych i dóbr osobistych</p>	<p>– wyjaśnia terminy: dane osobowe i dane wrażliwe; wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju,</p> <p>– ocenia, na podstawie jakich informacji można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, kiedy podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji; rozważa zagrożenia z tym związane,</p> <p>– wie, co to jest RODO; wymienia po dwie zasady bezpieczeństwa danych i bezpieczeństwa udostępniania danych, np. w internecie; <u>stosuje je w praktyce,</u></p> <p>– wymienia <u>dw</u>a <u>najczęstsze</u> oszustwa związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– wymienia <u>trzy</u> przykłady dóbr</p>	<p>– wyjaśnia terminy: dane osobowe i dane wrażliwe; wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju,</p> <p>– ocenia, na podstawie jakich informacji można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, kiedy podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji; rozważa zagrożenia z tym związane i wymienia sposoby rozwiązania tych zagrożeń,</p> <p>– wie, co to jest RODO; wymienia po trzy zasady bezpieczeństwa danych i bezpieczeństwa udostępniania danych, np. w internecie; <u>stosuje je w praktyce,</u></p> <p>– wymienia <u>trzy</u> <u>najczęstsze</u> oszustwa internetowe związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p>	<p>– wyjaśnia terminy: dane osobowe i dane wrażliwe; wymienia <u>po cztery przykłady</u> do każdego rodzaju danych; wyjaśnia, na podstawie jakich informacji można go zidentyfikować,</p> <p>– ocenia, na podstawie jakich informacji można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, kiedy podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji; rozważa zagrożenia z tym związane i wymienia <u>oraz stosuje w praktyce sposoby rozwiązania tych zagrożeń,</u></p> <p>– wie, co to jest RODO; wymienia <u>po cztery zasady</u> <u>bezpieczeństwa</u> danych i bezpieczeństwa udostępniania danych, np. w internecie; <u>stosuje je w praktyce,</u></p> <p>– omawia <u>trzy</u> <u>najczęstsze</u> oszustwa internetowe</p>	<p>– wyjaśnia terminy: dane osobowe i dane wrażliwe; wymienia <u>po pięć przykładów</u> do każdego rodzaju danych; ocenia, na podstawie jakich informacji można go zidentyfikować,</p> <p>– ocenia, na podstawie jakich informacji można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, kiedy podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji; rozważa zagrożenia z tym związane i wymienia <u>oraz stosuje w praktyce sposoby rozwiązania tych zagrożeń,</u></p> <p>– wie, co to jest RODO; wymienia <u>po pięć zasad</u> <u>bezpieczeństwa</u> danych i bezpieczeństwa udostępniania danych, np. w internecie; <u>stosuje je w praktyce,</u></p> <p>– omawia <u>cztery</u> <u>najczęstsze</u> oszustwa internetowe</p>	<p>– analizuje terminy: dane osobowe i dane wrażliwe; wymienia <u>po pięć przykładów</u> do każdego rodzaju danych; ocenia, na podstawie jakich informacji można go zidentyfikować, i to uzasadnia,</p> <p>– ocenia, na podstawie jakich informacji można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, kiedy podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji; ocenia zagrożenia z tym związane i <u>stosuje w praktyce sposoby rozwiązania tych zagrożeń,</u></p> <p>– wie, co to jest RODO; wymienia i omawia <u>po pięć zasad</u> <u>bezpieczeństwa</u> danych i bezpieczeństwa udostępniania danych, np. w internecie; <u>stosuje je w praktyce,</u></p> <p>– analizuje <u>cztery</u> <u>najczęstsze</u> oszustwa</p>	<p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>studium przypadku</p> <p>autorefleksja</p> <p>wypowiedź argumentacyjna</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
-----	--	---	--	---	--	---	---	---	--

			<p>osobistych i identyfikuje przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia dwa sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; przy pomocy nauczyciela przygotowuje zgłoszenie naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku.</p>	<p>– wyjaśnia termin dobra osobiste i wymienia cztery przykłady; identyfikuje przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia trzy sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; do wybranego przypadku przygotowuje zgłoszenie naruszenia dóbr osobistych i wie, jak je zastosować w praktyce.</p>	<p>związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– wyjaśnia termin dobra osobiste i wymienia pięć przykładów; wyjaśnia przypadki ich naruszenia,</p> <p>– omawia trzy sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; do wybranego przypadku przygotowuje zgłoszenie naruszenia dóbr osobistych i wie, jak je zastosować w praktyce.</p>	<p>związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– analizuje termin dobra osobiste i wymienia sześć przykładów; wyjaśnia przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia cztery sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; do wybranego przypadku przygotowuje zgłoszenie naruszenia dóbr osobistych i wie, jak je zastosować w praktyce.</p>	<p>internetowe związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić; dzieli się wiedzą na ten temat z innymi uczniami, np. na forum klasy,</p> <p>– analizuje termin dobra osobiste i wymienia osiem przykładów; wyjaśnia przypadki ich naruszenia,</p> <p>– analizuje cztery sposoby postępowania, kiedy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych; do wybranego przypadku przygotowuje zgłoszenie naruszenia dóbr osobistych, wie, jak je zastosować w praktyce.</p>		
--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		

TEMAT LEKCJI: Formy zatrudnienia
Liczba godzin: 2

5.5	<p>Uczeń:</p> <p>(P) IV.9) rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki, a także identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem związków zawodowych</p>	<p>stosunek pracy (umowa o pracę)</p> <p>umowa o dzieło i umowa zlecenia (umowy cywilnoprawne)</p> <p>umowa o wolontariat</p> <p>staże i praktyki</p> <p>prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy</p> <p>sposoby ochrony praw pracowniczych</p> <p>związki zawodowe</p>	<p>– identyfikuje różne formy zatrudnienia i rozróżnia umowę o pracę od innych form,</p> <p>– wymienia cele i <u>po dwie</u> cechy charakterystyczne umów zlecenia, o dzieło i o wolontariat,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej cztery</u> najważniejsze ich elementy,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) rozróżnia prawa od obowiązków pracownika; identyfikuje <u>po dwa</u> przykłady,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych);</p>	<p>– wymienia różne formy zatrudnienia i rozróżnia umowę o pracę od innych form,</p> <p>– wymienia cele i <u>po trzy</u> cechy charakterystyczne umów: zlecenia, o dzieło i o wolontariat,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i co najmniej pięć ich najważniejszych elementów,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) rozróżnia prawa od obowiązków pracownika; wymienia <u>po trzy</u> przykłady,</p> <p>– wymienia swoje prawa w zakresie rozwiązania umowy o pracę,</p>	<p>– wymienia różne formy zatrudnienia i porównuje umowę o pracę z umowami o dzieło i zlecenia,</p> <p>– wymienia cele i omawia <u>po trzy</u> cechy charakterystyczne umów: zlecenia, o dzieło i o wolontariat; podaje <u>przykłady do każdego rodzaju</u> umów,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i omawia sześć ich najważniejszych elementów,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) rozróżnia prawa od obowiązków pracownika; omawia <u>po cztery</u> przykłady,</p> <p>– na podstawie materiałów</p>	<p>– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia; porównuje umowę o pracę z: umowami o dzieło i zlecenia, wolontariatem,</p> <p>– omawia cele i (<u>po trzy</u>) cechy charakterystyczne umów: zlecenia, o dzieło i o wolontariat; podaje <u>przykłady do każdego rodzaju</u> umów,</p> <p>– omawia rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych</u> elementów,</p> <p>– wykorzystując opis przypadku, wypełnia poprawnie jedną z omawianych na zajęciach umów, np. umowę o pracę, o wolontariat, zlecenie lub o dzieło,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub</p>	<p>– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia; porównuje umowę o pracę z: umowami o dzieło i zlecenia, wolontariatem, stażem i praktyką,</p> <p>– analizuje cele i (<u>po trzy</u>) cechy charakterystyczne umów: zlecenia, o dzieło i o wolontariat; podaje <u>przykłady do każdego rodzaju</u> umów,</p> <p>– porównuje rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć najważniejszych</u> elementów umowy o pracę,</p> <p>– wykorzystując opis przypadku, wypełnia poprawnie dwie z omawianych na zajęciach umów, np. umowę o pracę, o wolontariat, zlecenie lub o dzieło,</p> <p>– na podstawie materiałów</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z tekstem źródłowym (k.p.)</p> <p>praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>)</p> <p>studium przypadku</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>autorefleksja</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
-----	--	--	--	---	---	---	---	--	--

			<p>przykładowych umów) identyfikuje przykłady (po jednym) praw i obowiązków osób związanych umowami: zlecenia i dzieło (umowy cywilnoprawne), wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– identyfikuje pojęcie mobbingu i na podstawie kodeksu pracy podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy (R),</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) identyfikuje po trzy przykłady praw i obowiązków pracodawcy (R),</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące sposobów rozwiązania umowy o pracę (co najmniej dwa) (R), identyfikuje prawa pracownika</p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) identyfikuje (po dwa) przykłady praw i obowiązków osób związanych umowami: zlecenia i dzieło (umowy cywilnoprawne), wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia pojęcie mobbingu i na podstawie kodeksu pracy podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy (R),</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) identyfikuje po cztery przykłady praw i obowiązków pracodawcy (R),</p> <p>– wymienia co najmniej trzy sposoby rozwiązania umowy o pracę (R) i wyszukuje informacje (np.</p>	<p>źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) wymienia (po trzy) przykłady praw i obowiązków osób związanych umowami: zlecenia i dzieło (umowy cywilnoprawne), wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia pojęcie mobbingu i na podstawie kodeksu pracy podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie (R),</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) krótko omawia po pięć przykładów obowiązków pracodawcy,</p> <p>– wymienia co najmniej cztery sposoby rozwiązania umowy o pracę (R) i wyszukuje</p>	<p>kodeksu pracy) rozróżnia prawa od obowiązków pracownika; omawia po pięć przykładów.</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) omawia (po trzy) przykłady praw i obowiązków osób związanych umowami: zlecenia i dzieło (umowy cywilnoprawne), wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia pojęcie mobbingu i na podstawie kodeksu pracy omawia uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie (R),</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) omawia po sześć przykładów (R)</p>	<p>źródłowych (np. z podręcznika lub kodeksu pracy) rozróżnia prawa od obowiązków pracownika; <u>analizuje po sześć przykładów</u>,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) analizuje (po trzy) przykłady praw i obowiązków osób związanych umowami: zlecenia i dzieło (umowy cywilnoprawne), wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia pojęcie mobbingu i na podstawie kodeksu pracy analizuje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie (R),</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub</p>		
--	--	--	---	---	---	--	---	--	--

			<p>w zakresie okresów wypowiedzenia,</p> <p>– wymienia sposoby <u>(co najmniej dwa)</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych; identyfikuje rolę związków zawodowych w zakresie ochrony praw pracowniczych,</p> <p>– wyjaśnia, czym są staż i praktyka w nabywaniu umiejętności zawodowych.</p>	<p>w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie okresów wypowiedzenia,</p> <p>– wymienia sposoby <u>(co najmniej trzy)</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym omawia rolę związków zawodowych,</p> <p>– wyjaśnia, czym są staż i praktyka w nabywaniu umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>(po jednej)</u> korzyści, jakie przynoszą.</p>	<p>informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie okresów wypowiedzenia,</p> <p>– omawia sposoby <u>(co najmniej trzy)</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych,</p> <p>– rozróżnia staż od praktyki w zakresie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>(po trzy)</u> warunki odbywania oraz <u>(po dwie)</u> korzyści, jakie przynoszą.</p>	<p>obowiązków pracodawcy,</p> <p>– wymienia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) <u>analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie okresów wypowiedzenia,</u></p> <p>– omawia sposoby <u>(co najmniej trzy)</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych,</p> <p>– rozróżnia staż od praktyki w zakresie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>(po cztery)</u> warunki odbywania i <u>(po trzy)</u> korzyści, jakie przynoszą.</p>	<p>kodeksu pracy) <u>analizuje po sześć przykładów</u> obowiązków i praw pracodawcy,</p> <p>– omawia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę (R) i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) <u>analizuje informacje</u> dotyczące praw pracownika w zakresie okresów wypowiedzenia,</p> <p>– analizuje <u>(cztery)</u> sposoby obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę i zadania związków zawodowych,</p> <p>– porównuje staż i praktyki w zakresie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>(po pięć)</u> warunki odbywania i <u>(po trzy)</u> korzyści, jakie przynoszą.</p>		
--	--	--	--	---	---	--	---	--	--

ROZDZIAŁ VI. Organy władzy w RP

PYTANIE WIODĄCE: Jak działa państwo?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Sejm i Senat									
Liczba godzin: 1									
6.1	Uczeń: (P) V.2) opisuje najważniejsze kompetencje i strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej; analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu; wyszukuje informacje o wybranym parlamentarzystę ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej	struktura władzy ustawodawczej kompetencje (funkcje) Sejmu i Senatu rola Senatu organy Sejmu i Senatu Zgromadzenie Narodowe prace Sejmu informacja publiczna komisje stałe, nadzwyczajne i śledcze działalność posłów	– identyfikuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyszukuje <u>po trzy przykłady</u> kompetencji Sejmu i Senatu oraz określa, jaki to rodzaj funkcji (ustawodawcza, kontrolna, kreacyjna), – identyfikuje prawo obywateli do informacji publicznej; wymienia <u>jedną</u> <u>przykład</u> odnoszący się do władzy	– wymienia, kto tworzy w Polsce władzę ustawodawczą, i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyszukuje <u>po cztery przykłady</u> kompetencji Sejmu i Senatu oraz określa, jaki to rodzaj funkcji (ustawodawcza, kontrolna, kreacyjna), – identyfikuje prawo obywateli do informacji publicznej; wymienia <u>dwa</u> <u>przykłady</u> odnoszące	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i opisuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyszukuje <u>po cztery przykłady</u> kompetencji Sejmu i Senatu oraz określa, jaki to rodzaj funkcji (ustawodawcza, kontrolna, kreacyjna), omawia <u>dwa</u> <u>wybrane</u> , – <u>na dwóch</u> <u>przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu (R),	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce; wymienia argumenty, za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu, – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyszukuje <u>po pięć przykładów</u> kompetencji Sejmu i Senatu oraz określa, jaki to rodzaj funkcji (ustawodawcza, kontrolna, kreacyjna), omawia <u>trzy</u> <u>wybrane</u> , – <u>na dwóch</u>	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce; wymienia argumenty za i przeciw funkcjonowaniu wyższej izby parlamentu, – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyszukuje <u>po sześć przykładów</u> kompetencji Sejmu i Senatu oraz określa, jaki to rodzaj funkcji (ustawodawcza, kontrolna, kreacyjna), omawia <u>trzy</u> <u>wybrane</u> ,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

			<p>ustawodawczej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła lub posłanki; podaje <u>po jednym przykładzie</u>.</p>	<p>się do władzy ustawodawczej i wykorzystuje jeden z nich w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła lub posłanki; podaje <u>po dwa przykłady</u>.</p>	<p>– identyfikuje prawo obywateli do informacji publicznej; wymienia <u>trzy przykłady</u> odnoszące się do władzy ustawodawczej i wykorzystuje dwa z nich w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i wymienia na przykładach omawiane sprawy, odbyte głosowania i ich wyniki,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej (pracy) wybranego posła lub posłanki; podaje <u>dwa przykłady</u>.</p>	<p><u>przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe (R),</p> <p>– odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego, podaje różnice (R),</p> <p>– identyfikuje prawo obywateli do informacji publicznej; omawia trzy przykłady odnoszące się do władzy ustawodawczej i wykorzystuje dwa z nich w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i charakteryzuje na przykładach omawiane sprawy, odbyte głosowania (w tym czego dotyczyły) i ich wyniki,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe</p>	<p>– odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego; analizuje <u>dwie kompetencje</u> Zgromadzenia Narodowego (R),</p> <p>– na przykładach porównuje strukturę, organizację pracy Sejmu i Senatu oraz analizuje organizację pracy posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe (R),</p> <p>– identyfikuje prawo obywateli do informacji publicznej; omawia <u>cztery przykłady</u> odnoszące się do władzy ustawodawczej i wykorzystuje dwa z nich w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i analizuje na przykładach omawiane sprawy, odbyte głosowania (w tym czego</p>	
--	--	--	---	--	--	--	---	--

						<p>(strony www Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej (pracy) wybranego posła lub posłanki; <u>podaje po trzy przykłady.</u></p>	<p>dotyczyły) i ich wyniki,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony www Sejmu i Senatu), wyszukuje i porównuje informacje na temat aktywności politycznej (pracy) grupy posłów lub posłanek ze swojego okręgu wyborczego; ocenia ich aktywność polityczną, odnosząc się do wypełniania obowiązków zgodnie z oczekiwaniami wyborców (ucznia),</p> <p>– wykorzystując stronę internetową Sejmu, analizuje prace wybranej komisji bieżącej kadencji w oparciu o: skład osobowy komisji, omawiane sprawy i ich związek z sytuacją ucznia jako obywatela oraz ich znaczeniem dla ucznia (R).</p>		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Proces legislacyjny									
Liczba godzin: 1									
6.2	Uczeń: (P) V.1) na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce; wyjaśnia możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz w miarę możliwości z nich korzysta	inicjatywa ustawodawcza przebieg procesu stanowienia prawa w Polsce (etapy procesu ustawodawczego) wpływ obywateli na proces stanowienia prawa	– na przykładzie uchwalonej ustawy (korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu) identyfikuje przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>cztery elementy z następujących</u> : (1) zgłoszenie, (2) pierwsze czytanie w Sejmie czy na komisji sejmowej, (3) drugie czytanie w Sejmie / zgłoszenie poprawek lub nie, (4) trzecie czytanie i głosowanie, (5) rozpatrzenie ustawy przez Senat, (6) rozpatrzenie poprawek Senatu przez Sejm, (7) podpisanie ustawy przez Prezydenta RP, (8) ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw,	– na przykładzie uchwalonej ustawy (korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu) identyfikuje przebieg procesu ustawodawczego i wskazuje <u>pięć elementów z następujących</u> : (1) zgłoszenie, (2) pierwsze czytanie w Sejmie czy na komisji sejmowej, (3) drugie czytanie w Sejmie / zgłoszenie poprawek lub nie, (4) trzecie czytanie i głosowanie, (5) rozpatrzenie ustawy przez Senat, (6) rozpatrzenie poprawek Senatu przez Sejm, (7) podpisanie ustawy przez Prezydenta RP, (8) ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw,	– na przykładzie uchwalonej ustawy (korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu) identyfikuje przebieg procesu ustawodawczego i <u>wskazuje następujące elementy</u> : (1) zgłoszenie, (2) pierwsze czytanie w Sejmie czy na komisji sejmowej, (3) drugie czytanie w Sejmie / zgłoszenie poprawek lub nie, (4) trzecie czytanie i głosowanie, (5) rozpatrzenie ustawy przez Senat, (6) rozpatrzenie poprawek Senatu przez Sejm, (7) podpisanie ustawy przez Prezydenta RP, (8) ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw,	– na przykładzie uchwalonej ustawy (korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu) analizuje przebieg procesu ustawodawczego i <u>omawia następujące elementy</u> : (1) zgłoszenie, (2) pierwsze czytanie w Sejmie czy na komisji sejmowej, (3) drugie czytanie w Sejmie / zgłoszenie poprawek lub nie, (4) trzecie czytanie i głosowanie, (5) rozpatrzenie ustawy przez Senat, (6) rozpatrzenie poprawek Senatu przez Sejm, (7) podpisanie ustawy przez Prezydenta RP, (8) ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw,	– na przykładzie uchwalonej ustawy (korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu) analizuje przebieg procesu ustawodawczego i tworzy schemat drogi ustawodawczej z następujących elementów: (1) zgłoszenie, (2) pierwsze czytanie w Sejmie czy na komisji sejmowej, (3) drugie czytanie w Sejmie / zgłoszenie poprawek lub nie, (4) trzecie czytanie i głosowanie, (5) rozpatrzenie ustawy przez Senat, (6) rozpatrzenie poprawek Senatu przez Sejm, (7) podpisanie ustawy przez Prezydenta RP, (8) ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna działanie obywatelskie praca w grupach pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

			<p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat uchwalonej ustawy w obecnej kadencji Sejmu lub poprzedniej, analizuje, kto był inicjatorem,</p> <p>– wyszukuje <u>przykład</u> „projektu obywatelskiego” ustawy i wymienia inną formę zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa.</p>	<p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat uchwalonej ustawy w tej kadencji Sejmu lub poprzedniej analizuje: kto był inicjatorem, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw,</p> <p>– wyszukuje dwa przykłady projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”, i wymienia <u>inne</u> <u>dwie formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa,</p> <p>– identyfikuje terminy: konsultacje projektów ustaw oraz referendum; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).</p>	<p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat uchwalonej ustawy w tej kadencji Sejmu lub poprzedniej analizuje: kto był inicjatorem, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, kto i kiedy zgłosił poprawki i jaki był tego efekt (czy zostały przyjęte, czy odrzucone),</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. materiałów z podręcznika) analizuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja, wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).</p>	<p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat uchwalonej ustawy w tej kadencji Sejmu lub poprzedniej analizuje: kto był inicjatorem, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, kto i kiedy zgłosił poprawki i jaki był tego efekt (czy zostały przyjęte, czy odrzucone); ocenia przebieg procesu legislacyjnego,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. materiałów z podręcznika) analizuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i wskazuje, które elementy procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji przez obywateli; wyszukuje <u>dwa przykłady</u></p>	<p>Ustaw,</p> <p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, analizuje informacje na temat uchwalonej ustawy w tej kadencji Sejmu lub poprzedniej analizuje: kto był inicjatorem, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, kto i kiedy zgłosił poprawki i jaki był tego efekt (czy zostały przyjęte, czy odrzucone); ocenia przebieg procesu legislacyjnego, w tym jakie było stanowisko Rady Ministrów, a jakie Prezydenta RP,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. materiałów z podręcznika) analizuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i ocenia, które elementy procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest</p>		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--

						<p>„obywatelskich projektów” ustaw,</p> <p>– analizuje, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja, protesty i demonstracje; wskazuje ich wady i zalety (po jednej).</p>	<p>ona trudna do realizacji przez obywateli,</p> <p>– wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw i formułuje opinię, z jakich powodów wiele projektów ustaw trafia do tzw. zamrażarki sejmowej, uzasadnia swoje zdanie (R),</p> <p>– wyszukuje trzy przykłady projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”; omawia <u>trzy inne formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa; w miarę możliwości korzysta z jednej z form,</p> <p>– analizuje, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja na posłów i protesty oraz demonstracje; wskazuje ich wady i zalety (po dwie).</p>		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

	<p>(DZO) Działanie obywatelskie Weź udział w symulacji obrad organów władz publicznych lub organizacji międzynarodowej</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania</p>	<p>Przeprowadźcie w klasie symulację obrad Sejmu RP – symulację procesu legislacyjnego</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela określa cel symulacji, – wybiera organ, – odgrywa przypisaną rolę lub tylko bierze udział w symulacji.</p>	<p>– w prosty sposób określa cel symulacji, – wybiera organ i przedmiot symulacji, – bierze udział w planowaniu symulacji, – prowadzi portfolio działania.</p>	<p>– określa cel symulacji, – wybiera organ i przedmiot symulacji; uzasadnia wybór, – planuje i przygotowuje się do symulacji, np. zapoznaje się z działalnością organu, – prowadzi portfolio, – dokonuje samooceny.</p>	<p>– określa cel symulacji i go uzasadnia, – wybiera konkretny organ i przedmiot symulacji, – planuje i przygotowuje się do symulacji, np. zapoznaje się z działalnością organu i przedmiotu symulacji, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio.</p>	<p>– określa cele symulacji i je uzasadnia, – wybiera konkretny organ i przedmiot symulacji; uzasadnia wybór, – planuje i przygotowuje się do symulacji, np. zapoznaje się z działalnością organu, zasadami działania, zbiera dodatkowe informacje na temat organu i przedmiotu symulacji; wszystko dokumentuje, – przygotowuje scenariusz symulacji, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi na bieżąco portfolio działania.</p>	<p>działanie obywatelskie</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena IZ od N portfolio obywatelskie</p>
--	---	--	---	---	--	--	--	-------------------------------	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Prezydent RP									
Liczba godzin: 1									
6.3	Uczeń: (P) V.3) opisuje najważniejsze kompetencje i pozycję ustrojową Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz analizuje wybrane działania przez niego podejmowane, a także formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji	kompetencje Prezydenta RP funkcje głowy państwa prerogatywy Prezydenta RP uprawnienia Prezydenta RP pozycja ustrojowa Prezydenta RP	– identyfikuje <u>cztery kompetencje</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich prerogatyw (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej, sędziowskiej, funkcji kreacyjnej i funkcji głowy państwa), – wymienia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) (R), – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: weta prezydenta, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego i podaje po jednym	– identyfikuje <u>sześć kompetencji</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich prerogatyw (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej, sędziowskiej, funkcji kreacyjnej i funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) (R), – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: weta prezydenta i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego oraz, wizyt zagranicznych;	– wymienia <u>osiem kompetencji</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich prerogatyw (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej, sędziowskiej, funkcji kreacyjnej i funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich (R), – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat weta prezydenta i wniosków do	– omawia <u>dziesięć kompetencji</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich prerogatyw (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej, sędziowskiej, funkcji kreacyjnej i funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich; wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich (R), – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje	– analizuje <u>osiem kompetencji</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich prerogatyw (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej, sędziowskiej, funkcji kreacyjnej i funkcji głowy państwa), – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: weta prezydenta, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego i analizuje po <u>cztery przykłady działań</u> , formułuje opinię na temat pozycji ustrojowej Prezydenta RP i ją uzasadnia,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca w grupach dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

			<p><u>przykładzie</u>,</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski („Współcześnie głowie państwa nie powinno przysługiwać prawo łaski”) i w prosty sposób ją uzasadnia.</p>	<p>wymienia po dwa <u>przykłady</u>,</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego; wymienia, jakie wydarzenie spowodowało zwołanie posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego, i kto w nim uczestniczył,</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski („Współcześnie głowie państwa nie powinno przysługiwać prawo łaski”) i ją uzasadnia <u>dwoma argumentami</u>.</p>	<p>Trybunału Konstytucyjnego; <u>analizuje dwa przykłady</u> i podaje uzasadnienie odrzucenia ustawy lub skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego; wymienia, jakie wydarzenie spowodowało zwołanie posiedzenia, i kto w nim uczestniczył,</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski („Współcześnie głowie państwa nie powinno przysługiwać prawo łaski”); podaje <u>po dwa argumenty</u> za lub przeciw,</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski („Współcześnie głowie państwa nie powinno przysługiwać prawo łaski”); podaje po jednym argumente za lub przeciw; zabiera głos w klasowej dyskusji.</p>	<p>na temat weta prezydenta i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; <u>analizuje dwa przykłady</u> i podaje uzasadnienie odrzucenia ustawy lub skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego <u>oraz argumenty za i przeciw</u> ustawom, które pojawiły się w mediach,</p> <p>– analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz polityki zagranicznej (miejsce wizyty, cel wizyty i uczestnicy),</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski („Współcześnie głowie państwa nie powinno przysługiwać prawo łaski”); podaje po dwa argumenty za</p>	<p>– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich; wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich (R),</p> <p>– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat weta prezydenta i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię (w dwóch przypadkach), porównując uzasadnienie odrzucenia ustawy lub skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego ze strony Prezydenta oraz argumenty za i przeciw ustawom, które pojawiły się w mediach,</p> <p>– analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie</p>		
--	--	--	--	--	---	---	---	--	--

						<p>lub przeciw; zabiera głos w klasowej dyskusji i aktywnie w niej uczestniczy.</p>	<p>bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz polityki zagranicznej (miejsce wizyty, cel wizyty i uczestnicy); formułuje ocenę aktywności Prezydenta RP w obu dziedzinach,</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski („Współcześnie głowie państwa nie powinno przysługiwać prawo łaski”); podaje po dwa argumenty za lub przeciw; zabiera głos w klasowej dyskusji i odnosi się do stanowiska drugiej strony.</p>		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Rada Ministrów									
Liczba godzin: 1									
6.4	Uczeń: (P) V.4) opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz rolę służby cywilnej; analizuje bieżące działania wybranego ministerstwa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji	Rada Ministrów ministrowie odpowiedzialność polityczna, odpowiedzialność konstytucyjna wojewoda administracja zespolona i niezespolona służba cywilna	– identyfikuje kompetencje Rady Ministrów i podaje <u>trzy przykłady</u> . – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>dwa kluczowe programy</u> lub projekty oraz ich cele, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>trzy najbardziej rozpoznawane osoby</u> . – identyfikuje trzy przykłady instytucji, których pracownicy	– wymienia <u>cztery przykłady</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy</u> lub projekty oraz ich cele, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery najbardziej rozpoznawane osoby</u> , uzasadniając swój wybór, – wymienia cztery przykłady instytucji,	– wymienia <u>pięć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów i opisuje trzy, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy</u> lub projekty i dokonuje ich analizy – wskazuje cele, efekty, wpływ na życie innych ludzi; formułuje <u>opinię</u> w tej sprawie, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>pięć najbardziej rozpoznawalnych osób</u> , uzasadniając swój wybór,	– opisuje <u>sześć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy</u> lub projekty i dokonuje ich analizy – wskazuje cele, efekty, wpływ na życie innych ludzi; formułuje <u>opinię</u> w tej sprawie, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia najbardziej rozpoznawane osoby	– analizuje <u>siedem przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując zasoby internetowe (oficjalne strony Rady Ministrów i poszczególnych ministrów), zapoznaje się z pracami (programem, projektem) wybranego ministra i formułuje opinię w jego sprawie; analizuje <u>kluczowy program</u> (projekt) ministerstwa, efekty i wykonanie w oparciu o wydatkowanie funduszy z budżetu, opiera się m.in. na <u>dwóch opiniach</u> ekspertów; poddaje swoją opinię pod dyskusję,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca w grupach dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

			<p>wchodzą w skład korpusu służby cywilnej; wie, co to jest korpus służby cywilnej,</p> <p>– identyfikuje (funkcję), kto jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i wyszukuje <u>dwie instytucje</u>, które mu podlegają (R).</p>	<p>których pracownicy wchodzą w skład korpusu służby cywilnej; wie, co to jest korpus służby cywilnej,</p> <p>– wymienia (funkcję), kto jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i wyszukuje <u>trzy instytucje</u>, które mu podlegają (R).</p>	<p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów; wskazuje rodzaj odpowiedzialności i konsekwencje (R),</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzą w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna (R),</p> <p>– wymienia (funkcję), kto jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i wyszukuje <u>cztery instytucje</u>, które mu podlegają, dzieli je na administrację zespoloną i niezespoloną (R).</p>	<p>(co najmniej pięć), uzasadniając swój wybór</p> <p>– na podstawie <u>tekstów (Konstytucja RP, tekst z podręcznika)</u> analizuje sposób powołania Rady Ministrów w Polsce (R),</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów; wyjaśnia rodzaj odpowiedzialności i omawia konsekwencje (R),</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzą w skład korpusu służby cywilnej; wyjaśnia, jaką rolę odgrywa korpus służby cywilnej,</p> <p>– wymienia (funkcję), kto jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i wyszukuje sześć instytucji, które mu podlegają, dzieli je</p>	<p>– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, analizuje, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe</u> programy lub projekty i dokonuje ich analizy – wskazuje cele, efekty, wpływ życia innych; ocenia aktywność wybranego ministra na podstawie danych dotyczących wydatkowania funduszy,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat <u>obecnego składu</u> Rady Ministrów i wymienia <u>osiem</u> najbardziej rozpoznawanych osób, uzasadniając swój wybór; <u>dzieli się opinią na forum klasy</u> (R),</p> <p>– na podstawie <u>tekstów (Konstytucja RP, tekst z podręcznika)</u> tworzy schemat powołania Rady Ministrów w Polsce; <u>ocenia rolę</u></p>	
--	--	--	---	--	--	--	--	--

						<p>na administrację zespoloną i niezespoloną (R).</p>	<p>Prezydenta RP i Sejmu w procedurze 3 kroków i uzasadnia swoje zdanie (R),</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów; analizuje rodzaj odpowiedzialności, konsekwencje; porównuje odpowiedzialność indywidualną i solidarną (R),</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej; analizuje, jaką rolę odgrywa korpus służby cywilnej w państwie,</p> <p>– wymienia (funkcję), kto jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i wyszukuje osiem instytucji, które mu podlegają, dzieli je na administrację zespoloną</p>		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

							i niezespoloną (R).		
--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Władza sądowa Liczba godzin: 2									
6.5	Uczeń: (P) V.5) opisuje strukturę władzy sądowej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) i wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela	struktura wymiary sprawiedliwości sądy powszechne sądy wojskowe sądy administracyjne rodzaje sądów powszechnych (rejonowe, okręgowe, apelacyjne) apelacja dwiinstancyjność rodzaje sądów administracyjnych – NSA, WSA Sąd Najwyższy	– identyfikuje elementy władzy sądowej w Polsce i tworzy z nich strukturę, – wyszukuje <u>dwa ze wskazanych sądów</u> (rejonowy, okręgowy apelacyjny), którego jurysdykcja obejmuje jego miejsce zamieszkania (R), – identyfikuje terminy: niezawisłość sędziowska i niezależność sądów oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> (R),	– wymienia elementy władzy sądowej w Polsce i tworzy z nich strukturę; rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, do każdego z nich podaje przykłady, – wyszukuje informacje na temat Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu (R), – wyszukuje sąd: rejonowy, okręgowy i apelacyjny, którego jurysdykcja obejmuje jego miejsce	– opisuje elementy władzy sądowej w Polsce i tworzy z nich strukturę, w tym dotyczącą dwuinstancyjności postępowania; rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, do każdego z nich podaje <u>po jednym przykładzie</u> zakresu rozpatrywanych spraw, – wyszukuje sąd: rejonowy, okręgowy i apelacyjny, którego jurysdykcja obejmuje jego miejsce zamieszkania; wie, jak skorzystać	– opisuje strukturę władzy sądowej w Polsce, w tym dotyczącą dwuinstancyjności; rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, do każdego z nich podaje <u>po dwa przykłady</u> zakresu rozpatrywanych spraw, – wyszukuje sąd: rejonowy, okręgowy i apelacyjny, którego jurysdykcja obejmuje jego miejsce zamieszkania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów,	– tworzy i analizuje strukturę władzy sądowej w Polsce, w tym dotyczącą dwuinstancyjności; rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, do każdego z nich podaje <u>po dwa przykłady</u> zakresu rozpatrywanych spraw, – wyszukuje sąd: rejonowy, okręgowy i apelacyjny, którego jurysdykcja obejmuje jego miejsce zamieszkania, i omawia ich właściwości; korzysta z serwisów	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie notatka studium przypadku praca z tekstem podręcznika działanie obywatelskie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

		<p>niezawisłość sędziów</p> <p>niezależność sądów</p> <p>Trybunał Konstytucyjny</p> <p>skarga konstytucyjna, Trybunał Stanu</p>	<p>– identyfikuje funkcję władzy sądowniczej i wyjaśnia na przykładzie, jakie ma znaczenie dla obywatela; wyjaśnia termin apelacja.</p>	<p>zamieszkania (R),</p> <p>– wyjaśnia terminy: niezawisłość sędziowska i niezależność sądów oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> (R),</p> <p>– identyfikuje po <u>jednym zadaniu</u> SN, TK i TS, wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną,</p> <p>– wymienia funkcję władzy sądowniczej i wyjaśnia na dwóch przykładach, jakie ma znaczenie dla obywateli; wyjaśnia termin apelacja.</p>	<p>z serwisów internetowych wskazanych sądów (R),</p> <p>– identyfikuje kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę; wyszukuje informacje na ten temat (R),</p> <p>– omawia terminy: niezawisłość sędziowska i niezależność sądów oraz podaje po <u>dwa przykłady</u> gwarancji tych zasad; wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> (R),</p> <p>– identyfikuje po jednym zadaniu SN, TK i TS; wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, a gdzie skargę kasacyjną,</p> <p>– wymienia funkcję władzy sądowniczej i omawia na dwóch przykładach, jakie ma znaczenie dla obywateli; wyjaśnia termin apelacja.</p>	<p>– wymienia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę; wyszukuje informacje na ten temat (R),</p> <p>– <u>analizuje terminy: niezawisłość sędziowska i niezależność sądów</u> oraz podaje po trzy przykłady gwarancji tych zasad; wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i>, (R),</p> <p>– omawia po dwa zadania SN, TK i TS; wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie kasację, a gdzie skargę kasacyjną,</p> <p>– <u>omawia funkcję władzy sądowniczej i analizuje na dwóch przykładach, jakie ma znaczenie dla obywateli; wyjaśnia termin apelacja.</u></p>	<p>internetowych wskazanych sądów (R),</p> <p>– omawia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę; wyszukuje informacje na ten temat (R),</p> <p>– <u>porównuje terminy: niezawisłość sędziowska i niezależność sądów</u> oraz podaje po cztery przykłady gwarancji tych zasad; wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> (R),</p> <p>– <u>porównuje zadania SN, TK i TS;</u> wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie kasację, a gdzie skargę kasacyjną,</p> <p>– analizuje funkcje władzy sądowniczej i omawia <u>na dwóch przykładach</u>, jakie mają znaczenie dla obywateli; wyjaśnia termin apelacja i wymienia, do jakich sądów może być składana.</p>		
--	--	---	---	--	--	---	--	--	--

	<p>(DZO) Działanie obywatelskie Weź udział w rozprawie sądowej jako obserwator!</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu</p> <p>– stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</p> <p>– skuteczności działania</p>	<p>Wybierz się – indywidualnie lub w grupie kolegów i koleżanek – na rozprawę do najbliższego sądu rejonowego. Porządek spraw w danym dniu najczęściej można sprawdzić w wyszukiwarce dostępnej na stronie internetowej danego sądu – większość z nich jest jawna, a zatem mogą odbywać się w obecności publiczności. Wybierz jedną ze spraw rozpatrywanych w interesującym Cię wydziale sądu (karnym, cywilnym) i wciel się w rolę obserwatora posiedzenia. Sporządź notatkę ze swojej wizyty i podziel się swoimi obserwacjami na forum klasy. Przedstaw, czego dotyczyła sprawa rozpatrywana przez sąd, z jakich elementów składa</p>	<p>– organizuje działanie przy wsparciu nauczyciela lub koleżanek i kolegów,</p> <p>– bierze udział w rozprawie.</p>	<p>– organizuje działanie przy wsparciu nauczyciela lub koleżanek i kolegów,</p> <p>– przygotowuje się do udziału w rozprawie,</p> <p>– bierze udział w rozprawie.</p>	<p>– samodzielnie organizuje udział w rozprawie sądowej,</p> <p>– przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgody udziału w rozprawie, kiedy są wymagane,</p> <p>– przygotowuje się do udziału w rozprawie,</p> <p>– bierze udział w rozprawie,</p> <p>– prowadzi portfolio.</p>	<p>– samodzielnie organizuje udział w rozprawie sądowej,</p> <p>– przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgody; przygotowuje wymagane pisma,</p> <p>– przygotowuje się do udziału w rozprawie,</p> <p>– bierze udział w rozprawie,</p> <p>– w prosty sposób dokumentuje swój udział,</p> <p>– prowadzi portfolio.</p>	<p>– samodzielnie organizuje udział w rozprawie sądowej w charakterze publiczności,</p> <p>– uzyskuje zgody, kiedy takie są wymagane – przygotowanie odpowiednich dokumentów, przygotowuje się do udziału w rozprawie pod względem merytorycznym i formalnym (np. znajomość zasad zachowania, odpowiedni ubiór), przedstawia udział w notatce,</p> <p>– prowadzi na bieżąco portfolio działania, dokumentuje pracę.</p>	<p>działanie obywatelskie</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska,</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie</p>
--	--	--	--	--	---	---	---	-------------------------------	--

		się rozprawa, kto brał w niej udział, w jaki sposób sędziego zadbał o zachowanie bezstronności.							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia Treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:	UCZEŃ/ UCZENNICA:		
TEMAT LEKCJI: Trójpodział władzy									
Liczba godzin 1									
6.6	Uczeń: (P) V.6) na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej dla demokratycznego charakteru państwa; na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane	zasada trójpodziału władzy aspekty trójpodziału władzy: funkcjonalny i organizacyjny geneza koncepcji podziału władzy trójpodział władzy a demokracja wyzwania związane z trójpodziałem władzy	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>jedno z czterech</u> jego założeń, – wymienia <u>jedną</u> konstytucję Polski sprzed 1997 r., w której zastosowano zasadę trójpodziału władz (R), – na podstawie tekstu (<i>Konstytucji RP</i> , materiału w podręczniku) identyfikuje <u>trzy elementy</u> (przykłady) polskiego system	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>dwa z czterech</u> jego założeń, – wymienia <u>dwie</u> konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz (R), – na podstawie tekstu (<i>Konstytucji RP</i> , materiału w podręczniku) wymienia <u>cztery elementy</u> (przykłady) polskiego system	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>trzy z czterech</u> jego założeń, – wymienia <u>dwie</u> konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>jedną</u> , gdzie ta zasada nie wystąpiła (R), – na podstawie tekstu (<i>Konstytucji RP</i> , materiału w podręczniku) wymienia <u>pięć elementów</u>	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>cztery</u> jego założenia, – omawia aspekt funkcjonalny i organizacyjny zasady trójpodziału władzy (R), – wymienia <u>dwie</u> konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>dwie</u> , gdzie ta zasada nie wystąpiła (R),	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy i skąd pochodzi koncepcja, wymienia <u>cztery</u> założenia zasady trójpodziału władzy, – <u>porównuje aspekt funkcjonalny i organizacyjny zasady trójpodziału władzy</u> (R), – <u>porównuje po dwie konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz</u> oraz te, gdzie ta zasada nie wystąpiła	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

	z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu		politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu) i kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu) i kontroli (hamowaniu się), poszczególnych władz.	<p>(przykładów) polskiego system politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu) i kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz, <u>dwa</u> z nich analizuje, przyporządkowuje je do kategorii: proces legislacyjny, powoływanie i funkcjonowanie Rady Ministrów, sprawowanie wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>– na podstawie tekstu (materiał z podręcznika) wymienia <u>dwa</u> wyzwania, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i wskazuje rozwiązanie.</p>	<p>– na podstawie tekstu (<i>Konstytucji RP</i>, materiału w podręczniku) wymienia <u>sześć</u> elementów (przykładów) polskiego system politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu) i kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz, <u>trzy</u> z nich analizuje, przyporządkowuje je do kategorii: proces legislacyjny, powoływanie i funkcjonowanie Rady Ministrów, sprawowanie wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>– na podstawie tekstu (materiał z podręcznika) wymienia <u>trzy</u> wyzwania, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i wskazuje rozwiązanie,</p> <p>– formułuje opinię na temat „Nadużyciem jest bowiem twierdzenie, że partikulame</p>	<p>(R),</p> <p>– na podstawie tekstu (<i>Konstytucji RP</i>, materiału w podręczniku) wymienia <u>osiem</u> elementów (przykładów) polskiego system politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu) i kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz, <u>cztery</u> z nich analizuje, przyporządkowuje je do kategorii: proces legislacyjny, powoływanie i funkcjonowanie Rady Ministrów, sprawowanie wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>– na podstawie tekstu (materiał z podręcznika) wymienia <u>cztery</u> wyzwania, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i wskazuje rozwiązania,</p> <p>– formułuje opinię na temat „Nadużyciem jest bowiem</p>		
--	--	--	---	--	---	---	--	--	--

						<p>interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena” i wymienia po dwa argumenty „za” i „przeciw”.</p>	<p>twierdzenie, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena” i wskazuje po trzy argumenty „za” i „przeciw”.</p>		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--